

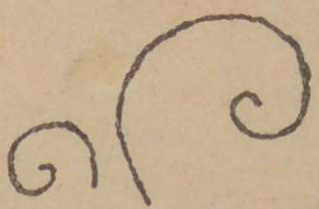
ханымана
елибәли

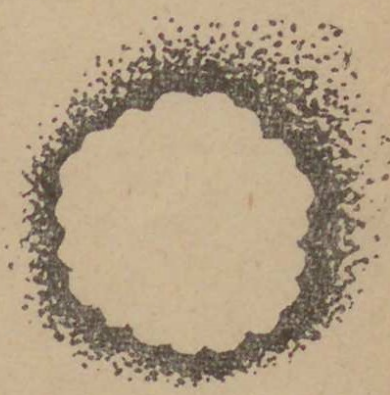
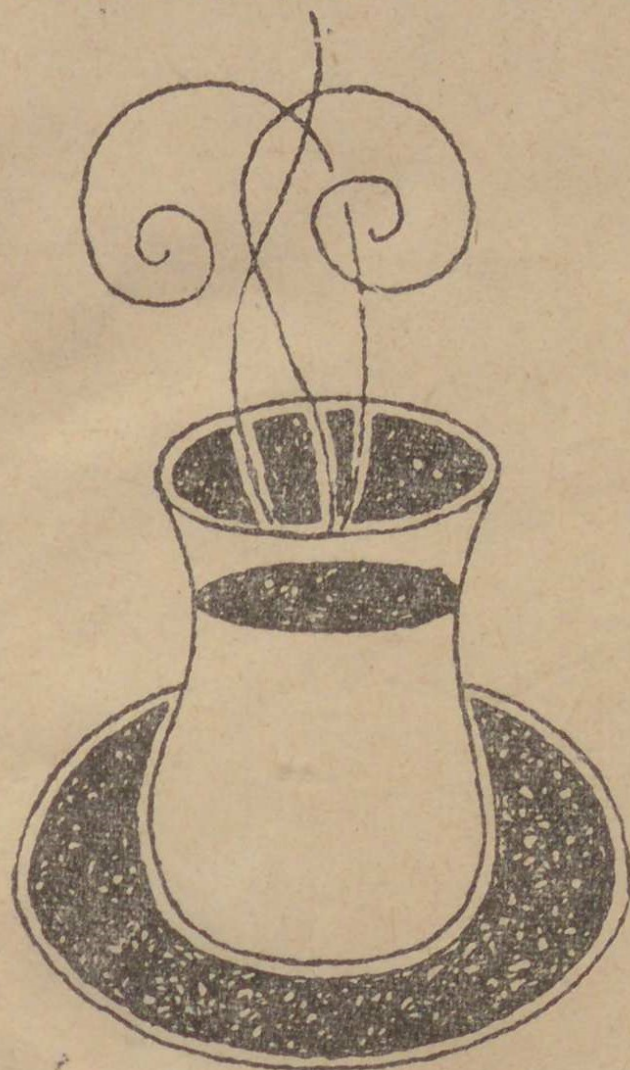
ЖҮҢҮЛ

4
2.52

ХАНЫМАНА ЭЛИБЭЛИ

2015 год.

ЭЛМƏН

Фирдунбей Кочерли адына
Азерб. Дөвлət Респ. Блака
УШАГ КИТАБХАНАСЫ
Инв. № 34054

К ӘНЧЛИК . 1970

ШЕ'РЛӨР

БАЛАЧА ҺӘКИМ

Һәкимдир, һәр күн кедир
Хәстәханаја анам.
Диванын үстүндәдир
Мәним дә хәстәханам.
Сағ голума бағладым,
Тез ајпара нишаны,
Јавашча гучагладым
Аты, фили, довшаны—
Гојдум диванын үстә,
Узанды чохлу хәстә:
Кечи, дөвә, газ, тојуг...
Чохуна дәјиб сојуг.
Гыздырма тутуб газы.
Бәрк аграјыр боғазы,
Мәним истәкли газым,
Кәл сәнә дәрман јазым.
Боғазында вар јара,
Ал, еләрсән гаргара.
Боз итин кејфи јохдур,
Јемәјир, куја тохдур.
Нә ојнајыр, нә һүрүр,
Сәһәрәчән өскүрүр.
Онун көнлүнү алдым,
Белинә банка салдым,
Дәрман ичиртдим, боз ит

О саат олду сакит.
Бу куклам Күлдәстәдир,
Ики күндүр хәстәдир,
Голунда компрес вар,
Әл вурмарам ағрыдар.
Кечи овуб көзүнү,
Деди ки, мәстан пишик,
Чырмаглајыб үзүнү,
Јарасына јод сүртдүм,
Јатды, үстүнү өртдүм.
Диванда аз јер варды,
Филин јери лап дарды,
Дөвә чәкилди бир аз,
Фили јуху апарды.
Һамы јухлады бир-бир,
Лап кәсилди сәс-сәмир.
Тәкчә дарыхдым јаман,
Сајдым дүз она гәдәр,
Вердијим дава-дәрман
Көрдүм, кетмәјиб һәдәр.
Һамы көзүнү ачды,
Бирбаш јаныма гачды.
Тәртәмиз сағалдылар,
Севиниб әл чалдылар.

МӘНИМ ЖОЛДАШЫМ

Жахшы оғландыр Саша—
Мәним бағча жолдашым,
О да кириб беш жаша,
Мәним дә бешдир жашым.
Онун сачы һамардыр,
Ала көзләри вардыр.
Мәнә охшајыр бир аз,
Бизи ајырмаг олмаз.
Мәним атым күрәндир,
Јаман бәрк јүјүрәндир.
Онунку кәһәр атдыр.
Гырмызы јәһәр атдыр.
Бах, дивара вурулмуш
Чәкдијим фил шәкили,
Одур, Саша чәкән гуш,
Ағдыр онун кәкили.
Сашада бир машын вар,
Үстә јазылыб «Елдар».
Зәрлә бәзәниб адым,
Сашаја ад күнүндә
Ону мән бағышладым.

ГЫЗЫЛКҮЛ

Бир дәфә сәһәр чағы,
Кәзирдим бағча-бағы,
Көрдүм гызылкүл ачыб,
Һәр јана әтир сачыб.
Јүјүрдүм күлә сары,
Әјдим өзүмә доғру
Тиканлы будаглары.
Күлү гопаран заман
Бир сәс ешитдим, дајан!
Будаглары бурахдым,
Дөнүб архаја бахдым.
Галстуклу пионер
Мәнә деди ки, әл вер!
Кәл сәнинлә дост олаг,
Ағачлары горујаг...
Сөзләримә гулаг ас,
Күлләри гырмаг олмаз!
Дедим, бу күндән белә,
Будаглары әјмәрәм,
Ачыл, гызылкүл, ачыл!
Даһа сәнә дәјмәрәм.

МЭН ДАҢА МЭКТЭБЛИЖЭМ

Мэним бош вахтым ханы?—
Ичиндэ јашыл тасын
Чимдирим ағ довшаны,
Ширин-ширин јухласын.
Мэним бош вахтым ханы?—
Ајыја лај-лај дејим.
Билірэм әлифбаны,
Мэн даҥа мэктэближэм.
Китабым вар тәптәзә,
Истәјирсиз көстәрим.
Гојмарам һеч ким өзә,
Сәни үч мил дәфтәрим.
Бах, перомун көзүнү,
Тутуланда силирәм.
Ана Вәтән сөзүнү,
Даҥа јаза билирәм.
Мэктәбә һазырлашым,
Дәрсимин вахты чатды,
Сөзә гарышды башым.
Кукламы ким ојатды?
Одур, үстүнү ачыб,
Бирдән-бирә ағлады.
Довшан јаныма гачыб,
Бојнуму гучағлады.
Гәшәнк кукулам Гәрәнфил

Силәндә көз јашыны,
Көрдүм палазгулаг фил
Јырғалады башыны.
Дедим, ојунчағларым,
Севимли ушағларым,
Биз һара, күсмәк һара?
Мэн һеч сизи атарам?!
Һазырлашын наһара,
Мэн дә кәлиб чатарам.

+ МӘНИМ АНАМ

Анамы баш мүнәндис
Көндәрдиләр мә'дәнә.
Нә севиндим билирсиз?!
Хәбәр верәндә мәнә.
О чәкдији плана,
Бахыр, белә тез јатмаз.
Дүнјада һеч бир ана,
Мәним анама чатмаз.
Анам ишләјир кечә,
Јатым, сәс-күј салмајым.
Белә ананын нечә
Гајғысына галмајым.

+ ГАТАР

Фикирләшди үч оғлан,
Ариф, Чинкиз вә Тәрлан:
— «Гатар-гатар» ојнајат,—
Деди бу үч гәһрәман,
Ојнамаға һәвәскара
Чох тапылды. Ушаглар—
Стуллеры баш-баша
Дүздүләр, олду гатар.
Ариф кечиб ирәли,
Бөлдү вәзифәләри,
Стансија нөвбәтчиси
Олду балача Зәфәр,
Вагон нәзарәтчиси
Кәрај илә Гәзәнфәр.
Габагда дурду Фикрәт!
Деди ки:— Диггәт, диггәт!
Ало! Ало! Ало!..
Данышыр радио
Гатар нөмрә ијирми,
Кедир биринчи јолдан,
Бакыдан Москваја,
Кәрәк јердә галмаја
Билети вар һәр кәсин.
Сәрнишинләр, тәләсин.
Тутду јерини һәрә,

Деди машинист Чинкиз:
— Кәрәк дүз үчүнчү күн
Москваја чатаг биз.
Данг-данг-данг...
Нөвбәтчи зәнки чалды,
О, шән, күләр бир үзлә
Гатары жола салды.
Гу... Гу... Гу...
Сәс көйләрә жүксәлди,
Гатар жола дүзәлди,
Кечди дағлар, дәрәләр,
Маһачгалаја кәлди.
Вагондан бахды Сәрдар,
Деди, әчәб јерләр вар!
Бир бахын Дағыстана,
Стансијадан о јана
Көрүн јашыл дағлары,
Зәмләри, бағлары.
Ајдын, Рафиг вә Имран,
Әлләриндә чамадан,
Гатардан дүшән заман,
Белә сөйләди Елман:
— Бах, гатар белә олар,
Каһ бошалар, каһ долар...
Гу... Гу... Гу...
Гатар бурулуб сола,
Јенә дүзәлди жола.
Кечди дағлар, дәрәләр,
Чох көзәл мәнзәрәләр...
Вагон нәзарәтчиси
Кәрај, әлиндә фанар,
Деди:— Сәрнишин достлар,
Чатмышыг Грозныја...
Дүшән јохдур олмаја?
Бу шәһәрдә дә Нефт вар.
Ким кедирсә, ушаглар,

Нефтчиләрлә көрүшә,
Кәрәк бурада дүшә.
Јығышыб дүшдү Пәрвиз,
О балача мүһәндис.
Гу... Гу... Гу...
Сәс көйләрә жүксәлди
Гатар жола дүзәлди,
Кечди дағлар, дәрәләр...
Кәрај деди, кечәдир.
Көрүнмүр мәнзәрәләр
Бу јерләрдә нечәдир.
Одур ки, сәрнишинләр
Јерләриндә јатдылар,
Һава ишыглананда
Тез Растова чатдылар.
Һамы вагондан бахыр,
Хошдур буранын јајы,
Чох сакит-сакит ахыр.
Күмүш рәнкли Дон чајы.
Чајда үзүр кәмиләр,
Бағлар ачыб күл-чичәк.
Јашыл рәнкли зәмиләр
Далғаланыр дәнизтәк.
Бурда дүшән чох олду,
Гатар јенә дә долду.
Гу... Гу... Гу...
Сәс көйләрә жүксәлди,
Гатар жола дүзәлди,
Кечди дағлар, дәрәләр,
Чох көзәл мәнзәрәләр...
Вагон нәзарәтчиси
Күләр үзлү Гәзәнфәр
Белә деди бу сәфәр:
— Нечә јахшы һавадыр,
Чатмышыг, Москвадыр...
Бахын шәһәрә сары,

Кремлин улдузлары
Бир күнәш кими јаныр,
Һәр тәрәф ишыгланыр.
Һамы галхды ајаға
Сәс јажылды отаға—
Ушаглар уча сәслә
Ән севимли маһныны
Охудулар һәвәслә.

* ОЈУН ОТАҒЫНДА

Ушагларын бағчада,
Бир ојун отағы вар,
Дөшәмәдә, тахчада
Һәр чүр ојунчағы вар.
Бөјрү үстә узанан
Мәхмәр түклү ајыдыр.
Филдир о бөјүк һејван,
Дишләри ширмајыдыр.
Бир буна бах, ајы да
Узаныб чарпајыда.
Сәнубәр лај-лај чалыр,
Ајы динчини алыр.
Доғрајыб кичик Бикә
Кағызы тикә-тикә.
Ијнә алыб әлинә,
Дөшлүк тикир кәлинә.
Бах, нечә сүзүб кедир,
Бу «Победа» машыны,
Отуруб өндә Надир,
Кәздирир јолдашыны.
Одур, балача Бәкир,
Тахталардан ев тикир.
О, севинә-севинә
Бајраг санчыр евинә.
Сол тәрәфдә күнчдә вар,

Кубикләрин галагы,
Чох сеvirләр ушаглар
Бирликдә ојнамагы.
Тәрбијәчи Күлбаһар,
Деди, кәлин ушаглар,
Халча үстә отураг
Көзәл Кремл гураг.
Ушаглары топлајыб,
Кубикләри тез сајыб
Пајлады һәрәсинә,
Чох чалышды оғлан, гыз,
Кремлин гүлләсинә
Вурдулар гызыл улдуз.

БИР МАЈ

Бу күн биридир мајын,
Куклаларым, јатмајын!
Нә јухламаг вахтыдыр,
Дејин, күлүн, ојнајын!
Сачыныза лент вурун,
Кәлин балконда дурун!
Пионерләр өтәчәк,
Сәси кәлир шејпурун.
Күләк әсди, аз гала
Шары әлимдән ала...
Бахын, одур, кәлирләр
Барабан чала-чала.
Көјдә ал күнәш јаныр,
Пионерләр шадланыр.
Дөшләриндә галстук
Гуш кими ганадланыр.

Фаридунбәј Көчәрли адына
Азәрбајҹан Дәвләт Республикасы
УШАГ ИҢГЛАДЛАНАСЫ
ИҢВ. № 34054

Шәрәп

★ СҮСӘН КҮЛҮ

Бағчаја кедән јолун
Кәнарында битмишәм.
Елә билмәјин колун
Арасында итмишәм.
Күлләрим һәр рәнк олур,
Әтирли, гәшәнк олур.
Көр нечә бој атмышам,
Кәлиб сизә чатмышам.
Мәнә лајлалар чалар
Чошгун баһар селләри.
Гучағында јырғалар
Мәни сәһәр јелләри.
Күлүм ипәјә охшар,
Јарпағым ләчәкләрә.
Ај сағ олун, ушаглар,
Су сәпдиниз ләкләрә.
Күсән дејиләм өзүм,
Севмирәм дә күсәни.
Сизә тәк будур сөзүм,
Унутмајын сүсәни.

+ ЈАҒЫШДА

Чәмәнликдә бир сәһәр
Јағыш тутду арыны,
Учуб гачды биртәһәр.
Димдијиндән дарыны
Сығырчын јерә салды.
Һәр тәрәфи су алды.
Довшан кизләнди колда,
Гарышга јары јолда
Саман чөпүнү атды,
Гачыб евинә чатды.
Гурбағанынса јамјаш
Исламмышды күрәји,
О, суја вурдугча баш,
Севинирди үрәји,
Дејирди:—Һеч јувада
Кизләниб галмаг олар?
Белә бир хош һавада
Мәним чаным сағ олар.

+ БӨЈҮРТКӘН

Дөврәјә алыб бағы,
О, колларда јетишир.
Тиканлыдыр будағы,
Әл-голума илишир.
Дедим:—Мәнлә далашсан,
Кедәрәм, чырмаг атма.
Шеһ дүшүб тамам јашсан,
Көјнәјими ислатма.
Мејвән ширин, гапгара,
Дүзүлүб будаглара.
Сәни бир-бир дәрдим мән,
Атдым ағзыма һәрдән.
Әлләрим көмкөј олду,
Көјәрди дишим, дилим.
Бөјүрткән илә долду
Ағзыначан зәнбилим.

+ ИНЧИ ЧИЧӘЈИ

Тап көрүм нәдир кәзән
Сәнин бир будағында?
Бах, халлы парабизән
Долашыр јарпағында.
Әтир сачдын күләкдә,
Үстүндә шеһдән улдуз.
Өзүн атлаз бәләкдә,
Чичәкләринсә бумбуз.
Мән су сәпдим, бөјүдүн
Көлкәсиндә сөјүдүн.
Бирчә сап мирваритәк
Ағаппаг, зәриф чичәк.

+ ГАРА ТУТ

Бағымызда тут дәјир,
Будаглары баш әјир.
Гара тут дәнә-дәнә
Ағачдан бахыр мәнә.
Шахәни әјә-әјә
Ағзым бирдән суланды.
Әл узатдым дәрмәјә,
Үстүм-башым буланды.

+ ГУЗУ

Көзләрин вар кипкирдә,
Сән бир әмлик баласан.
Һеч горхараммы бир дә
Бармағымы јаласан!
Јунуну дарагларам,
Бура кәл, гачма, гузум
Бојнуна лент бағларам,
Дартыныб ачма, гузум!
Мән сәни отармаға
Кәрәк баға апарам.
Гачыб кетсән узаға,
Мәлә, сәни тапарам.
Јахшы, аз һоппан, гузум,
Арыгларсан, чан гузум!

МЭН ӨЗҮМ ТЭГСИРКАРАМ

Көрөн кими Малики
Билирсэн алыб «ики».
Аста-аста, хэлвэти
Өтүб кечди һәјәти.
Евдә јанашды она,—
Севимли боз пишији.
Говуб ону балкона,
Кизләтди күндәлији.
Дәрд алмышды Малики:
О, нијә алсын «ики»?
Дүшүндү бирдән-бирә:
«Тәләсдим наһаг јерә
Јазмадым арам-арам,
Мән өзүм тәгсиркарам».

* ЈОЛ

Јоллар дүнјада чохдур,
Сајы-һесабы јохдур.
Бостан јолу, бағ јолу...
Аран јолу, дағ јолу...
Бир јол вар ки, дүнјада
Ону кетмирсэн һәдәр.
Һәмишә дүшүр јада,—
Гоча олана гәдәр.
Бах, ушагла долудур,
О, мәктәбин јолудур.

+ МЕШӘДӘ

Мешәдә жыға-жыға,
Моруг, тәрә, чығчыға
Кетдик лап узаглара.
Күн чәкилди дағлара,
Чох кәздик ајагјалын,
Зәнбилләримиз долу.
Чығыр чох, мешә галын,—
Аз галдыг азаг јолу.

АХШАМ ОЛДУ

Күнәш һачанды батыб,
Тојуглар һиндә јатыб.
Төвләдә јатыр нахыр,
Јери исти, гарны тох.
Ај көјдән мәнә бахыр—
Көрсүн јатмышам, ја јох.
Ит дә кәсди сәсини,
Кечәгушу бу саат
Башлајар нәғмәсини,
Мәнә дејәр: «Јат, јат, јат...»
Мәнә јат-јат демә сән,
Јухлајырам дејәсән.

+ ДӘРС ВАХТЫ

Сәһәр-сәһәр дәрс вахты,
Җағыш җағырды баға,
Мүәллим бизә бахды,
Башлады данышмаға.
Җағыш җағыр шырнашыр,
Су верир будаглара.
Мүәллимсә данышыр,
Дәрс деҗир ушаглара.

+ ТЕЗ ДУР, ТЕЗ ЈАТ

Тез дуруб, тез јатарсан,
Боја-баша чатарсан.
Досту олсан идманын,
Саламат олар чанын.
Дәрс вахты тутмаз әснәк,
Вахтында јесән јемәк.
Севсән тәмиз һаваны,
Унударсан дәрманы.
Қим севәрсә зәһмәти,
Олар күчү, гүввәти.

ЈАЛАНЧЫ ХЭСТӘ

Мүәллим деди:—Сәрдар,
Кәл кечән дәрси даныш.
—Башымда бәрк аҗры вар.
Нахош олмушам бу ғыш.
Мүәллим деди:—Дајан,
«Гачды-тутду» ојнајан
Сән дејилдин бајагдан?
Ојнамаг сәнә хошдур?
— Мән ғыврағам ајагдан,
Мәним башым нахошдур.

★ КИРПИ

Суда көрүб өзүнү,
Кирпи ғыјды көзүнү:
«Думан кими боз рәнкәм,
Ијнәм нә чохмуш мәним.
Сирсифәтдән гәшәнкәм,
Хәбәрим јохмуш мәним...»

+ НӨВБЭТЧИ

Мүэллим деди:—Гэдир,
Нэ жахмысан бурнуна?
Дэјирманчысан-нэдир?
Үз-көзүн батыб уна.
Пэнчэрэни, лөвһэни
Силэн көрдүм мэн сэни.
Силкини тэмиз сујун
Алтында ислатмысан.
Инди кет өзүн јујун,
Табаширэ батмысан...

+ ӨРДЭК ДЕДИ

Суда десэн үзэрэм,
Һавада да сүзэрэм.
Јери демэ амандыр,
Јеришим чох јамандыр...

+ КҮЛӘК

Ахшамачан чалырсан
Телеграф телләрини.
Сән нечә сәс салырсан...
Көрмүрәм әлләрини.

Каһ олурсан гызылгуш,
Каһ дөнүрсән кәһәрә.
Сәнин адын гојулмуш
Бизим доғма шәһәрә.

ЧӘРПӘЛӘНК

Уч, мәним чәрпәләнким,
Гујруғу рәнкбәрәнким!
Чох фырлананда дәјдин
Гушларын ганадына.
Сән күнәшә баш әјдин,
Галхдын көјүн гатына.

Мән олајдым, чәрпәләнк,
Көјләрин гатындакы.
Көрәјдим, нечә гәшәнк
Көрүнүр ордан Бакы!

† БӘС СӘН НЕЧӘ?

Күләк говур булуду,
Күнәш көзүнү ачыр.
Дағлар олур јагуту,
Хәзәр үстә нур сачыр.

Гызыл рәнкә бојаныр,
Мешәнин дә таласы.
Күнәш тездән ојаныр,
Бәс сән нечә, баласы?!
.

† МӘ'РИФӘТ

Пишијә дүшдү бир габ
Ләззәтли дөјмәкабаб.
Једи бүтүн кабабы,
Сонра јалады габы,
Һеч јахшы дејил бу иш!
Булашды сирсифәти.
Зәррә гәдәр јох имиш
Пишијин мә'рифәти.

ЧАНЛЫ ДАШ

Ким итириб бу јолда
Үзүјүнүн гашыны.
Тапа билмәди колда
Парлаг јагут дашыны.

Јанашыб көрдүм јары
Бөлүндү гијмәтли даш.
Ачылды ганадлары,
Јарпаға гонду бирбаш.

Биткијә зәрәр верән,
Гурдлары сәнсэн эзән.
Танымадым сәни мән,
Бағышла, парабизән.

ХАЛЧАЧЫ НӘНӘ

Көрүб нечә баһар, гыш,
Ағ сачлары һамардыр.
Үзү-көзү гырышмыш,
Әли дамар-дамардыр.
О һәм халча тохујур,
Һәм дә нәғмә охујур.
Одур саплары ешиб,
Бир-биринә чалајыр.
Күнәш хананы дешиб,
Әлләрини јалајыр.

КИЧИК ХАРРАТ

Халам оғлу Сәлимдән
Өжрәндим харратлығы, —
Һәр иш кәлир әлимдән.
Алабайшын јатдығы
Команы гурмушам мән,
Бахыр пәнчәрәсиндән.
Сәһәр дәһлизә кечдим,
Бир јахшы тахта сечдим.
Ишә салдым рәндәни,
Талашаја бахын сиз!..
Гарангушум, мән сәни,
Гоја билмәрәм евсиз.

+ ГОЧАГЛЫГ

Һесаб дәрсиндә Халыг
Көстәрди чох «гочаглыг».
Һәр ким лөвһәјә кетди,
Јериндән «көмәк» етди.

Дәфтәрдә галыб көзү,
Халыга бах, Халыга.
Лөвһәјә чыхыб өзү,
Дөнүб дилсиз балыға.

ЈАЛАНЧЫ ПӘҢЛӘВАН

Јолун кәнарында тәк
Бир армуд ағачы вар.
Ики оғлан кәләрәк
Онун алтда дурдулар.
Бири деди:—Растова
Кетдим атамла ова.
Белими әјә-әјә
Кирдим галын мешәјә,
«Данг-даранг!» күллә атдым,
Шири јерә узатдым.
Мешәдән ахырды су,
Дедим јохдур горхусу.
Бирәлли үзә-үзә
Чыхдым иланлы дүзә.
Мәнә баш әјди илан...
Чох данышарды јалан
Ағачдан даш кими кал
Армуд дүшдү башына.
Кәсиб сәсини, лал-лал
О бахды јолдашына.

+ КҮЛЈАЗ

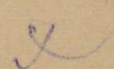
Ә’лачы олду Күлјаз,
О һеч кәси танымаз.
А Күлјаз, бу нә ишди?
Јеришин дә дәјишди.

Охшатмысан өзүнү,
Сән лап һачылејләјә.
Көјә дикмә көзүнү,
Јыхыларсан хәндәјә.

† «ЧЕМПИОН»

Таныјыр һәр кәс ону,—
Гачмагда чемпиону.
Лап јорғадыр гачышы,
Сечилмир кәһәр атдан.
Мәктәбдә бүтүн ғышы
Гачды ријазиијатдан.

† РӘНКСАЗ

Кәтирдим бир нечә рәнк,
Гатдым әлиф јағына.
Нахыш вурдум нә гәшәнк
Нәнәмин отағына.

Диварлара чәкдим күл,
Будагларында бүлбүл.
Нәнәм деди:—Олду јаз.
Сағ олсун белә рәнксаз.

+ НАЛБЭНД

Атын налы лахлады,
Мэни јолдан сахлады.
Бу кэндин налбэнди вар,
Кәтирди чохлу мисмар.
«Тук-тук» вурду налына...
Чапдым дағын јалына.

+ ГАРПЫЗ

Кәсдим јекә гарпызы,
Чыхды ширин, гырмызы.
Көрдүм, һамы севинди.
Чырпдым, төкүлдү туму.
Гонаг едәрәм инди,
Гардашымы, достуму.

+ ТАП КӨРҮМ НЭДИР

Атдым, көјө чатмады,
Дүшдү, чаја батмады.
Тулланыр һәр тәрәфә,
Килләнир кәлди һара.
Бир күндә нечә дәфә
Дәјир даша-дивара.
Ики рәнк олур дону,
Мән чох сеvirәм ону.

+ КӨЛКӘ

Көрүрсәнми көлкәни...
Апарыр һачан дедим
Багда кәзмәјә мәни.
Јолда мән бадам једим,
О да једи бадамы.
Көлкә сәссиз-сәмирсиз
Өтүрүр һәр адамы.

✦ КАРТОФ ДЕЖИР

Нә алмајам, нә гозам,
Жердән чыхдым, бомбозам.
Бишир, гатараг этә,
Бах, мән дәки ләззәтә.

✦ УЛАГ ВӘ ИНӘК

Узандыгча гулағы,
Дәрд алырды улағы;
Она сөјләди инәк:
— Кәл сән ағыл дәрди чәк!

ГАРА ШАНЫ

Көр нэ чох тикан битиб,
Гангал басыб һәр јаны.
Алаг ичиндә итиб
Салхымын, гара шаны!
Мән сәһәр кирдим баға,
Алаглары гырмаға.
Көр нечә хал-хал олдун,
Дәјиб ширин бал олдун.
Саплағын инчә-инчә,
Дәрим јығым зәнбилә.
Кичик бачым Севинчә
Једирдим килә-килә.

ШӘКИЛЛИ КИТАБ

Шәкилләрлә долудур
Рәнкли китабын ичи.
Бахын: бу кәнд јолудур,
Кедир јолла бичинчи.
Бу әкилән дарыдыр,
Сүнбүлү сапсарыдыр.
Бугдадыр таја-таја,
Күнәш јол салыр чаја.
Бу көрпәјә бахсана,
Гузу кими мәләјир.
Ағач алтында ана,
Ону ачыб бәләјир.
Чөлдә күлләрә бах сән:
Јашыл, гырмызы, абы.
Лап чох истәјирәм мән
Белә рәнкли китабы.
Мәнәм бу балача гыз,
Күлдән башлыг тохудум.
Китабымы јазысыз,
Көрдүз нечә охудум?

* КЭПЭНЭК

Ганадлы бир чичәксән,
Нә көзәл кәпәнәксән!
Елә бил ки, рәнкбәрәнк
Ганадын чәкилидир.
Үстүндәки бир гәшәнк
Чичәјин шәкилидир.

ПИШИКДӘН КИЛЕЈ

Сичан чыхды дешикдән,
Килејләди пишикдән,
Додағалты дејинди:
— Ким олдуғуму инди,
Көстәрәрәм пишијә.
Сорушдулар:—Бәс нијә,
Бәрк сыхдын гујруғуну?
Ачсана голтуғуну?!
Деди:—Көрдүм гујруғум
Ајағыма сарылды.
Елә билдим пишикдир,
Горхдум, бағрым јарылды.

ДАЛҒАЛАР

Ешидирсизми күү?
Дәниздир, ләпәләнир.
Һәрдәнбир дузлу сују,
Дашлара сәпәләнир.
Далғалар көј чәмәндә
Гузулардыр елә бил.
Дәниз ләпәләнәндә
Нәғмәјлә долду саһил.
Севиниб деди Елдар:
— Нә јахшы сәсиниз вар,
Охујаг, ај далғалар!
Гаја үстүндән ашыб,
Отурду бир даш үстә.
Далғалар јахынлашыб,
Она деди: — Баш үстә!

ӘТИРЛИ ГЫЗЫЛКҮЛ

Тахтаны ова-ова,
Кәми дүзәлтмишәм мән.
Далғалар гова-гова,
Апарды ону бирдән.
Чох ити үзүр, она
Көјдә гушлар да чатмаз.
Әкәр гопса фыртына,
Кәми суларда батмаз.
Ләпәни јара-јара,
Дәниздә буруглара
Кәмим үзүрдү бирбаш,
Јелкәни олмушду јаш.
Буругларда мәним бир
Әзиз әмим ишләјир.
Ән истәкли, ән јүнкүл
Јүк гојмушам кәмимә:
Бир әтирли гызылкүл
Көндәрирәм әмимә.

ИКИ ГЫЗ

Дүнән һеч нәјин үстә
Мәндән күсмүшдү Пүстә.
О, мәним кукламы өз
Атына миндирмәди.
Кетди, демәди бир сөз,
Һеч мәни диндирмәди.
Бу күн о, лап обашдан,
Кәлиб мәни јавашдан,
Чағырды ојнамаға.
Мән тез дурдум ајаға.
Анам деди ки, Пүстә
Өз-өзүнү данлајыб.
Күсмәз һеч нәјин үстә,
О, сәһвини анлајыб.

БАЛЫГ ОВУ

Пәрвиздән дејим сизә:
О охуја-охуја
Кәлди бир күн дәнизә,
Тилову атды суја.
Архасында гајалыг,
Дурду балыг овуна.
Һајыф ки, бирчә балыг
Дүшмәди тиловуна.
Учалтдыгча сәсини,
Пәрвизин нәғмәсини
Балыглар ешитдиләр;
Бир-бир көздән итдиләр.

ИСТИДӘ

Јерә гојуб дизини
Төвлә далында дана.
Ачыр-јумур көзүнү
Истидән јана-јана.
Кәтириб бир ведрә су
Рөвшән ону сулады.
Гачды онун јухусу,
Гујруғуну булады...

КҮНӘБАХАН

Гоғал кими кирдәсән,
Хаш-хаш үстүндә чил-чил.
Бир исти тәндирдә сән,
Бишмисән лап елә бил.
Бах, дан јери сөкүлүр,
Сәнин диликли, сары
Күлләринә төкүлүр
Күнәшин шүалары.
Отларын үстә шен вар,
Јарпагларын јашдымы?
Төкүлдүкчә шүалар
Көзләрин гамашдымы?

ЧИЛДЧИ

Чилидин чырыг-чырыг,
Сән лап ганады гырыг
Гуш кимисән, а китаб!
Тез ол мәнә вер чаваб.
Дајанма рәфдә јалгыз,
Һансы оғлан, һансы гыз
Сәни салыб бу һала?
Ағлајырсан аз гала,
Билинмир нәдир адын,
Јаралыдыр ганадын.
Көтүрдүм сәни рәфдән,
Китабла көкдүр арам.
Чилидини инди мән
Јапышдырыб, јамарам.

ИКИ КҮНӘШ

Ики одлу күнәш вар:
Өмрүмүзү горујур,
Онун бириси үрәк!
О лап кечәгушутәк
Синәдә чалыб ганад.
«Буб-буб, буб-буб...» сәсләнир.
О бирилә бу һәјат,
Гызынараг бәсләнир.
Бири исидир чаны,
О бириси—дүнјаны.

• ГЫЗЫЛ ИНӘК

Жаваш кедирсән јолу,
Нахыр кетди, галдын тәк.
Мәмәләрин допдолу,
Тәрпән, а гызыл инәк!
Тез ол, сүдүнү кәтир,
Нәнәмиз гатыг гојар.
Биширәр јағлы фәтир,
Ушаглар јејиб дојар.

• ЧАНАГЛЫ БАҒА

Јол кәнарында бир даш
Јериди јаваш-јаваш.
Демә чанаглы баға
Сәһәр кедирмиш баға
Лап јухлаја-јухлаја.
Дедим:—Сонра јатарсан.
Белә кетсән бир аја,
Кәлиб мәнә чатарсан.

НОҒУЛ

Ноғул алмышды нәнә,
Шипширин дәнә-дәнә.
Бағлајарағ боғчаја,
Гојмушду сандыгчаја.
Нәвәсинә деди:—Сән,
Ачмајасан сандығы.
Хортдан чыхар ичиндән,
Тутар сәнә ачығы.
Сәһәр күн дүшдү евә,
Јухудан дурду нәвә.
Мәтбәхә кирди әввәл,
Јавашча кәздирди әл
Сандыгчанын дибинә.
Ноғуллары о, бир-бир
Бошалтды өз чибинә.
Көрдү, нәнәси кәлир.
Нәнә сандығы ачды,
Нәвә һәјәтә гачды.
Чај ичмәјә бир дәнә
Ноғулдан галмамышды.
Мәәтәл галды нәнә,
Өз-өзүнә данышды:
— Евдә ки, јох сычовул,
Бәс нечә олду ноғул?
Бу кимә олду гисмәт?

Нәвә деди:—Ај нәнә,
Хортдан ашырыб әлбәт,
О чибинә әл атды,—
Ноғуллары бошалтды.
Деди ки, сандыгчаны,
Кәздим, тапым хортданы,
Бирдә көрдүм, о нәјди?..
Әлимә ноғул дәјди.
Нәнә күләрәк деди:
— Зарафат етдим, оғул,
Һалалдыр сәнә, ноғул.
Даһа инчитмә мәни,
Јорулмушам демәкдән.
Ширни күсдүрүр сәни,
Һәр чүр дадлы јемәкдән.
Һәр јемәјин вахты вар,
Әввәлчә кәл, ет наһар.
Сонра је, ширнијјаты,
Дадлы ноғул, набаты.
Чај ичиб ноғул једи
О күн нәвә вә нәнә,
Шипширин, дәнә-дәнә.

• АРМУД

Көрүрсүзмү Маһмуду,
Нечә јејир армуду.
Гардашы она бахыр,
Ағзынын сују ахыр.
Бычаг верир Маһмуда,
Жалварыр мәнә дә кәс.
Маһмудса уда-уда
Көзләрини бәрәлдир.
Дејир:—Сән билмирсән бәс,
Армуд чана зәрәрдир!

ШАД ХӘБӘР

Жолдашына белә бир
Хәбәр јетирди Надир:
Һеч билирсән, гардашым
Анадан олуб дүнән.
Одур, гарышыб башым.
Көрүрсән нечә шадам,
Дүнјада гојмарам мән
Она дәјсин бир адам.
Ајырмарам өзүмдән
Чыхарарам ејвана.
Бирдән чыхса сөзүмдән
Ачыгланарам она.
Деди јолдашы Елдар:
—Әкәр бир тәгсири вар
Ону јанына чағыр
Бир ағыл гој башына,
Адам да күлдән ағыр
Сөз дејәр гардашына!

ИКИ ОҒЛАН

Сәһәр сојугду бајыр,
Тохунуб ағачлара
Күләк каһ выјылдајыр,
Каһ да верирди ара.
Әлиндә зәнбил јенә
Кедирди гоча нәнә
Саһил күчәсилә тәк.
Дәниздән әсән күләк
Гармаг кими елә бил
Онун белини әјди,
Нәнә үзүстә дәјди.
Әлиндән дүшдү зәнбил.
Дағылды картоф, соған,
Чыханда ики оғлан
Мәктәбин һәјәтиндән,
Көрдүләр ону тиндән.
Оғланын бири гачды
Нәнәни галдырмаға.
Бири ағзыны ачды
Дурду шаггылдамаға.
Бирилә достлугда мән
Ахыра кими варам.
Дејин көрүм о күндән,
Һансилә дәјди арам?

САДӘ ОЛ

Дүнјада Новруз кими,
Көрәсән вармы ловға?
Јеријир хоруз кими,
Өзүнү боға-боға.
Үзүнү тутуб јана,
Јолдашыјла барышмыр.
Гачыб чыхыр ејвана,
Ушаглара гарышмыр.
Көрәсән дағ башына
Нијә гојур өзүнү?
Јанашдым јолдашына,
О сөјләди дүзүнү:
— Атасы бу күн алыб,
Гызыл Улдуз нишаны.
Бир гәдәр фикрә далыб,
Таныдым ону мән дә.
Чүнки шөһрәти-шаны
Јајылмышдыр бу кәндә.
Билдим Әлијев Бахшы
Бу колхозун сәдридир.
О ки, ән садә, јахшы
Адамларын биридир.
Оғлуна дејәм кәрәк:
Кәл ловғалыгдан әл чәк,
Атан кими садә ол!
Сән дејилсән ки, бол-бол
Мәһсул верән вәтәнә.
Бу улдуздан сәнә нә?..

ҮЧ БАЛА

Бахын, көрүн о нәдир
Үстүндө тахтапушун.
Лап елә бил нимчәдир
Јувасы гарангушун. ✓
Сәһәрдән нечә дәфә
Димдикләриндә гурд-гуш
Учуб јува тәрәфә
Ата-ана гарангуш.
Јувада вар үч бала—
Үчү дә сарыдимдик.
Дөшләри ала-ала,
Охујурлар: чик-чик-чик...
Бир күн онлар учараг
Ширин-ширин өтәндә,
Дедиләр ки, јашамаг,
Көзәлдир бу вәтәндә!

ПИШИК

Көрән кими көзүнү,
Билдим куклам ағлајыб.
Пишик онун үзүнү
Үч јердән чырмаглајыб.
— Ким ағладыб ушағы?
Јерә дағыдыб јағы?
Алт-үст олуб ев-ешик,
Бу нә ишдир, ај пишик?
Еви салдым гајдаја,
Јемәк вердим куклаја.
Ејвана сәпдим дәни,
Гач, үркүтмә сәрчәни.
Бојланыб мијолдама,
Кет сүд ич, төкдүм чама.
Бир дә дәчәллик етсән,
Дөјмәрәм, аздырарам.
Мән сәни куклам кедән
Мәктәбә јаздырмарам.

АҒРЫМАСЫН ГОЛЛАРЫ

Дәрсә кедән бир ушаг,
Чыхды буз үстә гочаг.

М. Ә. Сабир.

Дәрсә кедән бир ушаг,
Сәндән бир сөз сорушаг.
— Нә дурмусан бу тиндә?
Һеч сәндән чыхмажан иш!
Мәктәбин һәјәтиндә
Јолдашларынла кәзиш.
— Јолу дөнәндә бирдән
Мүәллими көрдүм мән.
Ону чох севирик биз,
Јенә сәһәр чағында
Синиф дәфтәрләримиз
Долудур гучағында.
Гојмарам дашысын тәк
Узун-узун јоллары.
Едәрәм она көмәк,
Ағрымасын голлары.

АЈРАН ДАШЫЈАН

Нәфәси чох тәнк олур,
Һеј тәләсир бир оғлан, —
Чијниндә сәһәнк олур,
Ичиндә сәрин ајран.

О һара гојуб кедир
Көмкөј бағы, һәјәти?
Бу күн гырх дәрәчәдир
Һаванын һәрарәти.

Оғлан чөлә дүз һаһар
Вахты кәлиб јетишир.
Јанашыб колхозчулар
Бумбуз ајрандан ичир.

Ичилир сәрин ајран,
О, сәһәнки бош кәлир;
Бахырам һејран-һејран,
О мәнә чох хош кәлир.

ЈАЗ КЭЛЭНДЭ

Аз галмышдыр ахшама,
Гучаглајыб голуну
Көзләјир чырчырама
Баласынын јолуну.
— Бәлкә мәни инчидир
Бу оғлум билә-билә?
О, јажлығыны дидир,
Јаш төкүр килә-килә.
Чох чағырыр адыны,
Дејир гырыблар әлбәт
Бант кими ганадыны,
Јохдур чанында гүввәт.
Оғлу учуб «отаға»,
Узадыр әлләрини,
О дурур охшамаға
Ананын телләрини.
Дејир:—данлама мәни,
Ана, ахы кәлиб јаз,
Јашыл чөлү, чәмәни
Учуб долашдым бир аз.

СЭНДӘЛ

Баба өз нәвәсинә
Гырмызы сәндәл алды.
Сәндәлин нәвәсинә
Нәвә ојнады, чалды.
Ахшам ону јағлады.
Гојуб чәкмә габына
Гапағыны бағлады,
Гојду өз долабына.
Ертәси күн чарпајы
Алтында јатды сәндәл,
Палчыглыјды бир тајы,
Ону силмәди тәнбәл.
Үчүнчү күн күчәдә,
Сәндәлләр олмушду јаш,
Дидирди көлмәчәдә
Онлары бир алабаш.

МҮГЭВВА

Атам өз пенчәјиндән
Дүзәлдиб бир мүгәвва,
Тәрпәнир јаз јелиндән,
Ичинә долур һава.

Елә бил ки, вар чаны,
Дајаныб һәр шеј дујур.
Јелләнәрәк бостаны
Гурддан-гушдан горујур.

Бир күн «чик-чик» сәсилә
Долмуш иди мүгәвва,
Сән демә јахасында—
Сәрчә салыбмыш јува.

ПАРОВОЗ

О, јолларда јашајыр,
Басыр ону түстү, тоз.
Бакыдан нефт дашыјыр
Шәһәрләрә паровоз.
Бағырыр: пуф-пуф, пуф-пуф,
Нә јаман истидир, уф!
Күмүш рәнкли бухардыр
Онун исти нәфәси,
Гәрибә фити вардыр,
Аләми басыр сәси.
Гышда чөлдә јашајыр,—
Вар оду, һәрарәти,
Ифтихарла дашыјыр
О гијмәтли сәрвәти.

АТӘШ БӨЧӘЈИ

Бир кечә, көрдүм гумун
Үстүндә пар-пар јаныр,
Инди мәним овчумун
Ичиндә ишыгланыр.
Кәзир о баш-бу баша.
Дедим гутуда јаша,
Бах, бу да сәнин гутун...
Дәрәрәм сәнә тутун
Јамјашыл јарпағыны,
Сөндүрмә чырағыны.

РАКЕТ

Ракет дүзәлтди Рәфи—
Галхсын космик фәзаја,
Долансын һәр тәрәфи,
Бахсын улдуза, аја.

Өзү ракетә минди,
Отуртду ағ гузуну.
Гузу бахыб севинди,
Мәләди јол узуну.

* КҮМҮШ ТОЈУГ

Башында вар ағ кәкил,
Күмүш тојугдур ады.
О сизин үчүн бу ил,
Көр нә чох јумуртлады.
Јумурта галаг-галаг
Јешијә долмуш олсун.
Јејин дадлы гајғанаг
Чаныныза нуш олсун!

ШӘНКҮЛҮН НАҒЫЛЫ

Шәнкүлүн нағылыны
Охујантәк Гәрәнфил,
Итирәрәк ағлыны
Чәпиш олду елә бил,
Куја гурд ону говду,
О салды чығыр-бағыр.
Кан көзләрини овду,
Мәләди фағыр-фағыр.
Бөјүк бачысы Күлназ
Деди:—Сакит ол бир аз!
Ана кечи көрәсэн,
Һардадыр... тез кәләјди...
Бу «чәпишин» әлиндән
Чанымыз динчәләјди.

ИШ ВЭ СӨЗ

Иш—мөһкәмликдә бир дағ,
Бир полад, ја гурғушун.
Сөз чох јункүлдүр анчаг
Бир түкү гэдәр гушун.

Каһ ширин, каһ ачыдыр,
Ишлэ сөз чүт бачыдыр.
Сөз ишсиз доланса тэк,
Ону апарар күләк.

УЛДУЗ

Мәнә кечэләр бахын,
Сәһәр олду јатырам.
Күнәш чыхана јахын
Көј үзүндә батырам.

Мән дәниздә чалышан,
Һәр зәһмәтә алышан
Нефтчиләрә бахырам,
Хәзәр үстә ахырам.
Ахырам, еј, ахырам...

КИМИН ИШИДИР

Көрәсән кечә вахты
Бостанда ким ишләди?
Говун-гарпыза бахды,
Кәләмләри дишләди.
Ширин көкләри кәсди
Бәс нә үчүн тәләсди?
Бојланыб сағ-солуна
Тез дүзәлди јолуна.
О горхду, әсди бығы,
Өзүнә топладығы
Көкүн ән дәјмишидир;
Бу довшанын ишидир.

НЕЈЛҮФӘР

Еви—көзәл бир һовуз,
Ичи долу сојуг су.
Атлаз јасдығы бумбуз,
Нечә кәлир јухусу?
Ахшам көлкәси дүшүб,
Көрә билмәдим ону.
Нејлүфәрим бүзүшүб,
Башга рәнк олуб дону.
Бүрүјүб јашыл ипәк
Јарпағына өзүнү,
Лајлалар чалыб күләк,
О да јумуб көзүнү.

ГАЗ

Өзүнү чөкө-чөкө
Нәјәтдә нә кәзирсән?
Ахы кирирсән ләкә,
Күлләрими әзирсән.
Чәкмән дә узунбоғаз...
Әчәб гырмызы рәнкдир.
Кәл көлә кедәк, а газ,
Көр ора нә гәшәнкдир.
Сән кедирсән дүмбәдүз
Чәркәсиндә газларын.
Көлә чатдыг, атыл үз
Суларда нарын-нарын.

• ДӘВӘ

О охшамыр гојуна,
Әлин чатмаз бојуна.
Кәрәк белини әјә,
Сән минәсэн дәвәјә.

✦ ИШКҮЗАР УЛАГ

Улаға бах, улаға,
Ахшамачан көрүр иш.
Хурчунда һәр күн баға,
Дашыҗыр гарпыз, жемиш.
О јеријир көзүнү
Истидән јума-јума,
Күчлә чәкир өзүнү,
Дизәчән кирир гума.

✦ ПОМИДОР

Помидор лап јетишиб
Елә бил орду шишиб,
Хошласан помидору,
Ону гурд-гушдан гору.
Гырмызы ал јанағы,
Кипкирдә, һамар-һамар,
Једин күнортачағы,
Дедин: әчәб дады вар!

† ИЛК ЈАЗЫ

Гөләмлә сәлигәли
Јазмаг өјрәнирәм мән.
Адамын әсир әли,
Перо сәс салыр һәрден.
Јазмаг нечә чәтиндир...
Сөзләр јериди саға.
Јаздым: топ Афәтиндир,
Ләкә дүшдү вараға.

† БАЛА МӘҺӘББӘТИ

Дәрјаларча олармы
Ананын мәһәббәти?
Бир күнәшә долармы
Истиси, һәрарәти?
Жениш көјләр гәдәрдир
Балаја мәһәббәти.
Ону өлчмәк һәдәрдир—
Јохдур бир нәһәјәти.

ШЕЈПУРЧУ

Јуху кетмир көзүмә,
Сөз вермишәм өзүмә,
Ҡамыдан тез ојаным,
Һүндүр јердә дајаным.
Шејпурумү һеј чалым,
Дүшәркәјә сәс салым.
Онун уча сәсинә,
Пионерләр, тез дурун!
Сиз сәһәр нәғмәсинә
Гулаг асын шејпурун.

САБИР БАҒЫНДА

Әлиндә китаб-дәфтәр,
Ахшам Сабир бағында,
Дуруб архада Сәфтәр,
Папирос дамағында.
Күләкләрә гатышыб
Учур һараса түстү.
Сакитликдир, јатышыб
Сәрчәләр ахшамүстү.
Сәфтәр ешитди бир сәс,
Кәзир онун көзләри.
— Јахында јохдур һеч кәс,
Ким дејир бу сөзләри?
Өмрүмдә бир һејкәли
Динән көрмәмишәм һеч,
Она узаныр әли,
Сабир дејир: өнә кеч!
Јаз мәни чанландырыб,
Һәјат көзәл, күн көзәл.
Күнләрини јандырыб
Түстүјә дөндөрмә кәл!

ЛИМОН

Ләнкәран торпағында
Бечәрибләр лимону,
Кәлсәнә өз бағында
Сән дә әкәсән ону.
Чәј җахшыча дәм алсын,
Бир дилим сал чајына.
Сахла тумуну галсын,
Кәлән баһар ајына.
Гој сәндән тез бој атыб
Лимон версин ағачын.
Сујуна шәкәр гатыб
Ичсин балача бачын.

+ ГОЈУН

Чох истидир, ај гојун,
Галын күркүнү сојун!
Гышда кејәрсән буну,
Мәнә вер зәриф јуну.
Мән ондан җахшы әлчәк
Тохујум гардашыма.
Бахыб фикирләшәрәк,
Гулағыны гашыма!

✦ НАХЫР

Бахын, ахшамсарыдыр,
Кэндин бир кэнарыдыр.
Дэрэ боју чај ахыр,
Ениб су ичир нахыр.
Жолланыр кэндэ сары,
Бизим колхозун вары.

✦ КУДУ

Бечөрмишәм кудуну,
Јај чыханда дэрэрәм.
Мән онун бир пудуну
Нәнәмә көндэрэрәм.
Гышда бишириб јејәр,
Мәнә чох сағ ол, дејәр.

• ШАФТАЛЫ

Чыхды күнәш, о мэхмәр
Түкләрини дарады,
Јетишмишдир, ону дәр!
Көр нә јахшыдыр дады.
Сизин мејвә бағында
Чох көзәлдир шафталы,
Көрмүсүз јанағында
Гызаран кирдә халы.

• ЧИЈӘЛӘК

Колларда битди тәк-тәк
Гыпгырмызы чижәләк,
Дәнәси ири-ири
Алмача вар һәр бири.
Көрдүм мән ону дағда,
Дедим битмә узагда
Бөјүрткәнлә баш-баша
Бизим һәјәтдә јаша.
Һәјәтим кол-кол олду,
Чијәләјим бол олду.

+ АЛБАЛЫ

Нә көзәлдир мејвәси
Албалы ағачымын.
Охшајыр һәр дәнәси
Көзләринә бачымын.

Сәһәрләр кәзиб бағы
Албалы дәрдим бу јәј.
Ән уча бир будағы
Сәрчәләрә галды пај.

+ ЈАШЫЛ ЧАДЫР

О нә тут, нә алчады,
Әлә бәнзәр јарпағы
Гуруб јамјашыл чадыр,
Бәзәјиб бизим бағы.

Бу барлы будағлары
Бечәрән бир бабадыр,
Әнчирә бах, сапсары
Елә бил кәһрәбадыр.

КАВАЛЫ

Чыхарыб јашыл дону,
Кавалы атды ону.
Деди бу бир рэнк дејил,
Јашыл рэнк гәшәнк дејил.
Ал дон кәтирин инди,
Ону тездән кејинди.
Елә ки, лап јетишди,
О дону да дәјишди.
Атды бир јана алы,
Кејди көј палтарыны,
Елә бил ки, кавалы
Көстәрирди варыны.
Әјиндә садә дону,
Пионерләр бу баһар
Бечәрмишдиләр ону.
Башындан ашырды бар...
Кавалы јәј сәһәри
Садә пионерләри
Бирдән јадына салды,
Көј палтарында галды.

АЛМА АҒАЧЫ

Голларыны узатды,
Кәл-кәл дејир адама.
О ки, белә бој атды,
Лап чатар бизим дама.
Горудум онун бу гыш
Көкүнү, будағыны.
Јуду бу сәһәр јағыш
Алманын јанағыны,
Әтринә бах, әтринә—
Јајылыб лап узаға.
Алма дүшсә хәтринә,
Кәләрсән бизим баға.

+ КӨҖЭРТИ

Һөҗәтдәки торпағы
Шумлаҗыб, сәпдим туму,
Бечәрдим сарымсағы,
Вәзәрини, тәрхуму,
Гырмызы турпум да вар...
Һеч көҗсүз җемәк олар
Говурманы, питини?
Севирәм көҗәртини!

БОЛ АРМУД

Долчалардыр елә бил,
Будаглардан салланыр.
Армуд бол олду бу ил,
О күн-күндән балланыр.

Бәсдир җелләтди күләк
Онлары бешиҗиндә,
Дүзүлсүн инди тәк-тәк
Бу меҗвә җешиҗиндә.

Тәҗҗарә енсин җерә
Јарараг булудлары.
Гоҗ җетсин шәһәрләрә
Губанын дадлы бары.

✦ ЗОҒАЛ

Бу јетишән зоғалдыр.
Көр нечә рәнки алдыр,
Лап охшајыр мәрчана
Файдасы вардыр чана.
Јарпағы нахыш-нахыш,
Кизләдир дәнәсини
Чајла ичәрсән бу гыш
Зоғал мүрәббәсини.

ПОЕМАЛАР

ДОВШАНЫҢ АД КҮНҮ

Довшана бах, довшана,
Бу күн нә тез ојанды,
О һоппана-һоппана
Пәнчәрәдә дајанды.
Ачылыб пәнчәрәси
Бағ-бағчаја тајбатај.
Тутугушунун сәси
Салыб аләмә һарај:
— Довшанын ад күнүдүр,
Довшанын ад күнүдүр!
Довшанкилин евинә,
Тез, севинә-севинә
Сичан кәлди лап габаг,
Хејли ағ ун әләди.
Довшан исә бир табаг
Хәмири күндәләди,
Биширди јағлы чөрәк.
Дошаб һалвасы чалды.
Һазырлајыб о, хөрәк,
Самовара од салды.
Һеч кирпи севмәјир тәк
Дајансын бош-бошуна.
Јолдаша көмәк етмәк
Кәлир онун хошуна.
О, чөлдә вејл-вејл

Долашанлардан дејил.
Јүјүрүб суја кетди.
Тез јуду габ-гачағы,
Довшана көмәк етди.
Сүпүрдү бағча-бағы.
Әлиндә долча гачыб
Чичәкләри сулады.
Түлкү гапыны ачыб
Гујруғуну булады.
Үстү-башы тәптәзә,
Өзүнү эзә-эзә
Һәјәт-бачаја бахды,
Үст мәртәбәјә галхды.
Гонаглар кәлди тәк-тәк,
Әлләриндә күл, чичәк.
Мејмун исә чијәләк
Долдурараг зәнбилә
Кәтирди Довшанкилә.
Онлар чох шад олдулар,
Бир отаға долдулар.
Довшана бах, хоруздан
Ајырмаг олмур ону...
Ал-әлван гановуздан
Тәзә тикилиб дону.
Әлинә гавал алыб,
Бир аз чәкди өзүнү.
Хоруз гармонда чалыб,
Ојнатды гаш-көзүнү.
Бах, атлана-атлана
Әл-гол ачыб гурбаға,
Дәрһал кириб мејдана
Башлады ојнамаға.
— Хаһиш едирәм јенә
Гуртаран кими ојун,
«Гузу нәғмәси» мәнә
Охујун!—деди гојун.

Ағ чәпиш бурда башды...
Чапырды, куја атды.
Мејмун мајаллаг ашды,
Елә бил акробатды.
Довшан чығырды—Ура!..
Достларым, кәлин бура!
Бах, бу күн ад күнүмдүр!
Мәним ән шад күнүмдүр!
Голларымда зынгыров,
Кәрәк ојнајам, күләм.
Кәл ојнајаг, а бузов,
Мән гуш кими јүнкүләм!
Бузов ағзында саман
Сүзә-сүзә көвшәјир.
Чәпиш јорулуб јаман,
Атылмагдан төвшүјүр.
Јенә «Кечи мәмәси»
Чалынырды зурнада.
Ешидиб чалғы сәси,
Учду газ да, дурна да.
Көјдә ганад чалдылар,
Гондулар шүшәбәндә.
Бәрк гаггылты салдылар—
Сәсләри дүшдү кәндә.
Гонагларла Алабаш
Долдуруб арабаны
Һәјәтә сүрдү бирбаш,
Бојнунда барабаны.
Дүшдү әввәл ағ довшан
Аста-аста ашағы.
Зәнбилиндә көк, јовшан,
Чохлу кәләм јарпағы.
Тулланды она јахын
Ики чәпиш, бир гузу.
Лап тәзә чыхыб, бахын,
Үчүнүн дә бујнузу.

Газ салам вериб кечди,
Тез ејләди га-га-га.
Өзүнә бир јер сечди,
Сығынды бир бучаға.
Бу ад күнүнү билди,
Учду ағачдәлән дә,
Ајагларыны силди,
Ичәријә кәләндә.
Онлары евә салды,
Алабаш чөлдә галды.
Бахын, һәјәтдә тәкдир,
О, кешик чәкәчәкдир.
Онун јохдур горхусу,
Һамыја күчү чатыр.
Күндүз кәлмир јухусу,
Нә дә кечәләр јатыр.
Алабаш, кәсик гулаг,
Дәриси түнд боз рәнкдир.
Чох күчлүдүр о гочаг,
Елә бил ки, пәләнкдир.
Довшан деди:—Тез долун
Әтрафына столун.
Әввәлчә ше'р дејәк,
Сонра да јемәк јејәк.
Ичазә алыб гузу
Дәрһал галхды ајаға.
Дурду «Ушаг вә бузу»
Әзбәрдән охумаға.
Кечи деди:—Бир дајан!
О кимдир гурулдајан?
Салыб мәчлисә гур-гур.
О, Гурбағаны көрчәк
Деди:—Бир аз сакит дур,
Дәчәллијиндән әл чәк!
Телефонла, гурбаға,
Кәлләрә, батаглыға

Бош јерә зәнк еләмә,
Кәл бизи дәнк еләмә!
Бир аз шәрбәт ичди газ,
Боғазыны јашлады.
Тез әлине алды саз,
Охумаға башлады.
Һәрә бир учдан једи,
Ичди судан, компотдан.
Галхыб бир ше'р деди
Довшан чичәкдән, отдан.
Бу ше'рә гулаг асды
Сағсаған, һачылејләк.
Мејмуну јуху басды,
Дүшдү көзүндән ејнәк.
Елә ки, кәтә бишди,
Түлкү ишә киришди.
Ләззәтли ширнијјатдан
Бир-бир чибләри шишди.
О јаландан гашыды
Башыны, гулағыны.
Тез-тез јемәк дашыды,
Долдурду гучағыны.
Чығырды:—Өлдүм! Јандым!
Нечә бәрк санчыландым!
Башым ағрыды јенә,
Отурмаг олмаз мәнә.
Өтүрүн мәни, аман!
Әһвалым олду јаман!
О дүшәрәк һәјәтә,
Көздән итди, әкилди,
Голтуғунда торт, кәтә,
Тез мешәјә чәкилди.
Түлкү гачыб кедирди,
Мәчлис давам едирди.
Кечи деди:—Чох сәсдир,
А чәпиш, даһа бәсдир.

Мән бурда дура-дура,
Наһаг јерә мәләмә.
Атылыб ора-бура,
Кеч, сохулма кәләмә!
Јемәк вахты гуртарды.
Јенә дә шадлыг варды...
Учалды гармон сәси,
Һамы верди баш-баша.
Јенә «Довшан» нәғмәси
Јајылды даға-даша.
Дағларын архасында,
Бағларын архасында
Варды бир ач чанавар.
Гараланда һавалар
Кәзирди ағзы гара
Тәк, авара-авара.
О, тәпәдән енәркән
Түлкүнү көрдү бирдән.
Чаја јахын өзүнү
Түлкү верирди јелә.
Бәрәлдәрәк көзүнү
Гурд деди:—Һардан белә?
Аш јемисән елә бил,
Ағзынын јағыны сил!
Сығал вурмусан быға!
Түлкү белә төкдү дил:
—Кетмишдим гонағлыға.
Сәни јада салдыг биз,
А көзүмүн ишығы.
Мәчлисин јохду сәнсиз
Ләззәти, јарашығы.
Ад күнүјдү довшанын.
Јемәкләри дүнјанын
Сүфрәләрә дүзүлүб.
Бишиб чығыртма, долма.
Плов тәзә сүзүлүб...

Кедәк, утанчаг олма!
Апарым сәни, гардаш,
О гонаглыға бирбаш.
Ики јолдаш гол-гола
Вериб, дүзәлди јола.
Беш күндүр дәјмир јемәк
Чанаварын дилинә.
Түлкү деди чатантәк
Довшанын мәнзилинә:
— Бурулан кими тини,
Дујдум довшан ијини.
Бах, јејәрсән әтини,
Сорарсан илијини.
Белә әт јох ләззәтдә,
Једикчә көзүн дојмаз.
Дур, ит олар һәјәтдә,
Бизи ичәри гојмаз.
А гурд гардаш, онда кәл,
Бачаја бахым әввәл.
Дүз орадан сәнлә мән
Атылаг евә бирдән. —
О дејинә-дејинә
Чыхды гурдун чијнинә,
Орадан да ағача.
Көрдү өртүлүб бача.
Деди:—Бача бағланыб,
Үстү дә сувагланыб.
А чанавар, дајанма,
Евләрини дашлајаг.
Һәр кәс чыхса јубанма,
Савашмаға башлајаг.
Чанаварда сәбр һаны?
Сындырды дарвазаны.
Дәрһал һәјәтә ашды.
Деди:—Түлкү, сән дә аш!
Алабашла растлашды,

Јаман башланды саваш!..
Олдулар әлбәјаха.
Ит, чанавары дидди.
Ардына баха-баха
Түлкү тез көздән итди.
Көз кәздириб јанына
Гурд көрдү түлкү јохдур.
Булашыб ал ганына,
Ағыр јарасы чохдур.
Бахды әнкәлдир иши,
Итә батмады диши.
Башыны әјә-әјә,
Дүз јолланды мешәјә
Алабаш салмады сәс,
Отурду тәнкнәфәс.
Дүшмәнлә дөјүшдү тәк,
«Мәнәм, мәнәм!» дејәрәк,
Нә өзүнү өјмәди,
Нә дөшүнә дөјмәди.
Истәмәди тәлх олсун
Гонагларын овгаты
Онлара сөјләмәди
Баш верән әһвалаты.
О, сөјүд алтда, бағда
Узаныб динчәлирди.
Шадлыг варды отагда,
Чалғы сәси кәлирди.
Довшанын ад күнүјдү!
Онун ән шад күнүјдү!

МЕШӘ ҺӘКИМИ

Жамјашыл бир мешәдир...
Одур: вәләс, говаг, шам,
Пычылдашмаг пешәдир
Онларда сәһәр, ахшам.
Салыб мешәјә һарај,
Ахыр күмүш рәнкли чај.
Көрүн, нә чох ағач вар
Саһилиндә о чајын:
Кәрмәшов, ардыч, чинар,
Сөјүд вә ағчагајын.
Чинардан бир аз саға
Атлаз јарпаглы тутдур,
Узагдан бах бир даға,
Елә бил көј булуддур.
Бир тәрәфдә диз чөкүб
Сөјүд чајдан ичир су,
Һөрүкләрини төкүб
Чимир, гачыр јухусу.
Ачыб албалы чичәк,
Будагында һөрүмчәк
Бир зәрли тор тохујур...
Гушлар һәрдән охујур.
Чәһ-чәһ сәси онларын
Бир-биринә гарышыр,
Јел әсир нарын-нарын,
Күл дә күлә сарышыр.
Бурда һәр јан күл-чичәк,

Тәрәнфил әтир сачыр.
Ганадыны кәпәнәк
Нә көзәл бүкүр, ачыр!
Чај тәрәфдән әсир мей,
Мешә сәрин буз кими...
Чичәкләрин үстә шей
Парлајыр улдуз кими.
Гызыл пул сәпәләјир
Күнәш мешәјә, даға.
Тулланыб ләпәләјир
Көлмәчәни гурбаға.
Нәмли јарпагла долу
Бурда чухур, чала вар,
Енсиз бир мешә јолу,
Күл-чичәкли тала вар.
Пәһләван кими дуруб
Талада гоча палыд.
Бирләшиб чардаг гуруб
Онунла гоз, шабалыд.
Дибиндән чыхыр булаг
Лап гајнаја-гајнаја,
О төкүлүр ахараг,
Көпүкләнән кур чаја.
Палыдын бир будағы
Солуб, орда јох гоза.
Гопуб бир-бир јарпағы
Буланыб јолда тоза.
Гоча палыд салыб сәс...
О, кими сәсләјир бәс
Башыны әјә-әјә
Будагына көмәјә?
Голларыны саллајыр,
О, кими сығаллајыр?
Дејир она сөзүнү:
— Кетмә, кетмә, а булаг!
Сөзләримә ас гулаг,

Мәндән гачырсан, аһа,
Булаг дежилми адын?!
Көһнә достуну даһа
Јохса ки, танымадын?!
Гышда сәнә һәр кечә
Сөјләрдим чохлу нағыл,
Зәһмәтим кетди һечә,
Мәндә ки, јохмуш ағыл!
Горхудан әсир дизим,
Бир будағым чүрүјүр.
Үрәјими, әзизим,
Гара-горху бүрүјүр,
Дур, мәним дадыма јет,—
Будағыма көмәк ет.
Булаг деди:—Кечәми
Күндүзүмә гатырам.
Кечиб кен дәрәләрдән
Иш јеримә чатырам,
Сәһәрләр сәнә тездән
Су верирәм дојунча,
Һеч әсиркәмәрәм мән
Буну өмрүм бојунча.
Көзәл тәбиәтин вар,
Анчаг мәнә демә: дур!
Сәнә чох һөрмәтим вар,
Әлимдән кәлән будур.
Бир бах, тарлаја сары
Узаныр мәним голум,
Гачым, күн олду јары—
Хејли узагдыр јолум.
Күнорта чатым ора,
Тарлада ишдән сонра
Колхозчулар сусујар,
Су ичәр, әл-үз јујар.
Дикәр голум ахыр тәк,
Саһилләри күл, чичәк

Олан бир чаја чатыр,
Сујуну она гатыр.
Кәмәр кими бурулуб
Ахыб баш вурур чаја,
Стансија гурулуб
Чајда, бир бах о таја.
Нечә дејирсән дајан?!
Ахырам чајла мән дә,
Бизик ишыг пајлајан
Бүтүн шәһәрә, кәндә.
Булаг тез ахды кетди,
Палыд кәсди сәсини,
Будағындан ешитди
Бајгушун нәғмәсини,
Гууууу, гууууу...
Солғун будағында тәк
Көрән кими бајгушу
Истәди ондан көмәк.
Билмәди јохдур һушу.
Көзләри финчан кими,
Ичи долу ган кими.
Бомбоздур онун дону,
Үз-көзү чопур-чопур,
Гушлар көрәндә ону
Лап үрәкләри гопур.
Бахын, овугда салыб
Өзүнә исти јува,
Күндүзләр орда галыб
Кечәләр чыхыр ова.
Гушларла тутмур сөзү,
Ишыгда көрмүр көзү.
Димдијинә бахын сиз,
Лап гармагдыр елә бил.
Учур көјләрдә сәссиз,
Боз ганадлары чил-чил.
Палыд деди:—А бајгуш,

А јелпич ганадлы гуш,
Нијә кәлмәди сәсин?
Көзүнү јумдун нијә?
Демәк кәлмир һәвәсин,
Мәнә чаваб вермәјә?!
Учурсан кечә јары,
Бахмырсан сол-сағына
Јухудајкән гушлары
Алырсан чајнағына.
Јатанда сәнин анан,
Мәнсә ојаг галырам,
Мәнәм һалына јанан,—
Сәнә лајла чалырам.
Бир будағым чүрүјүр,
Горхудан әсир дизим,
Гара-горху бүрүјүр
Үрәјими, әзизим!
Јарпағларымы сәнә
Етмишәм дөшәк, балыш.
Күчүн чатдыгча мәнә
Көмәк етмәјә чалыш!..
Палыда гулаг асды,
Бајгушу јуху басды.
Көзүнү ачыр, јумур,
Палыд ондан нә умур?!
Елә ки, овдан кәлир
О јухлајыб динчәлир.
Һача будаға гонуб
Тез јувасына чумду.
Тәрпәнмир куја донуб,
Дәрһал көзүнү јумду.
Билир бүтүн ағачлар
Бајгушун фајдасы вар:
Гырыр сичовуллары,
Јенә бу кечә јары,
Кизләдиб нәфәсини,

Дуруб чәкди гаровул.
Палыдын ришәсини
Көрдү гырыр сичовул.
О, даш кими өзүнү
Ағачдан јерә атды,
Сичовулун көзүнү,
Чајнағилә ганатды,
Бирнәфәсә о кечә
Дидиб-төкдү әтини,
Палыд онун көр нечә
Итирди зәһмәтини...
Чыш-чыш-чыш...
Чыш-чыш-чыш...
Кәзиб дүзәни, дағы,
Палыда сәһәр чағы
Һәзин јел әсә-әсә
Пычылдајырды нәсә.
Дејирди:—Еј һәјатым,
Мән ганадлы бир гушам,
Гој будағында јатым,
Бу күн бәрк јорулмушам.
Алт будагда јер салды,
Күләк динчини алды.
Галхды лап үст будаға,
Башлады данышмаға.
Деди:—Алдым динчими,
Палыд, кәл мәни динлә,
Гәмими, севинчими
Бөлүрәм мән сәнинлә.
Һәлә күнәш доғмамыш
Хышылдајанда гамыш,
Мән идим көлү ашан,
Гамышлыгда долашан.
Сонра бәрк әсә-әсә,—
Чох тәләсә-тәләсә
Учуб чатдым саһилә,

Орада кәлдим дилә:
Вуу-уу-вууууу...
Дәниздә жола салдым
Желкәнли кәмиләри.
Чөлә доғру баш алдым,
Долашдым зәмиләри.
Сонра учдум јухары
Галхдым дүз даға сары,
Бир јығын булудлары
Кәтирдим баға сары.
• Гураглыг чәкмиш бағды,
Боллуча јағыш јағды,
Дәјди әрик, шафталы,
Алча, армуд, кавалы.
Бағ сөјләди:—Мејвә дәр,
Мәнсә кәздим бир гәдәр,
Бағда бүтүн ләкләри,
Тозладым чичәкләри.
Күләкдир мәним адым,
Күл тозуну пајладым,
Күлләр ал-әлван олду,
Әтри аләмә долду.
Палыд деди:—А күләк,
Де, инди биз нејләјәк.
Үрәјимдә дағым вар,
Гурујан будағым вар.
Нејләјим о солмасын.
Һалым јаман олмасын.
Де көрүм хәбәрин вар?
Һәлә бир нечә күнә
Әзиз достум инсанлар
Бура кәләчәк јенә.
Мәндән дүзәлдир онлар
Гајыглар вә вагонлар,
Зәриф нахышлы габлар,
Јарашыглы долаблар.

Бәс бу һалда мән нечә,
Үзләринә бахарам?
Раһат олмурам кечә,
Күндүз тапмырам арам
Тыш-тыш-тыш...
(күләк сәс салыр)
Тыг-тыг-тыг-тыг...
А күләк, бир аз дајан,
Нә сәсдир, хејир ола?
Нәдир о тыггылдајан?
Чыхыб бахсана жола!
Күләк дуруб тәнкнәфәс
Деди:—Јахындадыр сәс.
Чағырды:—Кимдир кәлән?
Гонуб, палыда салам
Верди тез ағачдәлән.
Палыд деди:—А балам,
Сән һара, бура һара?
Вај мәни басыр гара...
Ағачдәлән узагда
Палыды ешидирмиш.
Тез гурујан будагда
Башланды гызғын бир иш:
Тыг! Тыг... вурду о саат
Будаға димдијини,
Деди:—Бурда һәшәрат
Чохдур, дудум ијини:
О, лап габаға кәлди,
Будағы хејли дәлди.
Нә чохмуш онун күчү,
Бир-бир дартыб чыхартды.
Гојмады бирчә чүчү.
Будаг көјәрди, артды.
Палыд деди:—Ај сағ ол,
Кетмә, мәнә гонаг ол.
Һеч унутмарам сәни,

Кәлдин дирилтдин мәни.
Тез бир жарпаг гопартды
Она сары узатды.
Деди:—Дајан, сөзүм вар,
Сәнә һәдијјәмә бах.
Бу жарпағы јадикар
Ал, апар дөшүнә тах.
Башында вар ләчәјин
Гырмызы рәнкли читдән.
Сачында да чичәјин,
Димдијин гранитдән
Мөһкәмдир, ағачдәлән,
Әчәб јаранмысан сән!
Бәдәнин рәнкбәрәнкдир,
Түкләрин нә гәшәнкдир,
Нә көзәлдир ганадын,
Гуш вармы сәнин кими?
Бу күндән сәнин адын
Галды «Мешә һәкими».
Севимли гуш, ач ганад,
Кет, гору ағачлары.
Һәрдән мәни едиб јад
Уч, кәл талаја сары.
О вахтдан илләр кечиб.
Чохлу фәсилләр кечиб.
Ағачдәләннин билин,
Һәр фәсилиндә илин
Мешәдән, гоз бағындан,
Һәр јандан кәлир сәси.
Палыдын жарпағындан
Јашыл олур синәси.
Сәһәрләр «тыг-тыг» салыр,
Дејир:—Ојан, а мешә!
О, гајғысына галыр
Ағачларын һәмишә.

БИКӘ

Бикә, нә олар сәнә
Сачларыны дарасан?!
Үз-көзүн һисдир јенә,
Сән көмүрдән гарасан!
Палтарын ләкә-ләкә,
Дурмусан ајагјалын,
Бурнуну чәкә-чәкә...
Бәс һаны чиб дәсмалын?
Дедиләр сәнә:—Даран!..
Дарағы күнчә атдын.
Су илә јохдур аран,
Чиркин ичиндә батдын.
Чохдан јујулмур дишин,
Дырнағын узун-узун.
Гачды сәндән чәпишин,
Ағ данан, әмлик гузун.
Бир бах, а килкәли сач,
Наһар ејләјир һамы.
Довшан сәнә деди:—Гач,
Күсдүрмә иштаһамы!
Хоруз јумуб көзүнү
Чох ачыглы банлады.
Ағ ат сәнин үзүнү
О ки варды данлады.
Газ деди:—Бечә-бечә

Күсмә, бах үст-башына...
Бурнунун сују нечә
Гарышыб көз јашына.
Бах, одур кәлди атлаз
Палтарында гурбаға,
Кәтирди сабун, су, тас,
Деди:—Кәл јујунмаға.
Бојнуну тез узатды,
Күлдү чанаглы баға.
Гурбағаја көз атды,
Сәни гојдулар лаға.
Сәһәр исидиб чәни,
Сығырчын ачыр душу,
Чимдирир боз сәрчәни,
Јујунур тутугушу.
Гурбаға чаја кедир,
Сабун чәкир башына,
Су төкүб көмәк едир
Хәрчәнк өз јолдашына.
Бир аз кәнддән узагда
Көлә баш вурур өрдәк.
Шен дүшән кими багда
Чимир һәр күл, һәр чичәк.
Чејранын һеч кир олмаз
Бојнунда, гулағында.
О јујунур гыш вә јаз
Өз сәрин булағында.
Бах, тәртәмиздир һәр кәс.
Сән нијә беләсән бәс?
Апар сабуну, сујун
Алтында тәмиз јујун.
Бикә бир күнчдә тәкди,
Јаш ахырды көзүндән.
Бахыб хәчаләт чәкди,
Утанды өз-өзүндән.
Ону тәр баса-баса

Гачыб кетди һараса.
Фил деди:—Кетди Бикә,
Довшаны фикир алды...
Итин једији тикә
Лап боғазында галды.
Гурд бахыб пәнчәрәдән,
Деди:—Кечди дәрәдән.
Көзүнү дөјә-дөјә
Газ деди:—Учду көјә.
Кукла ағлады:—Ај, ај...
Ким чалар мәнә лај-лај!
Биз данлаја-данлаја
Онун көнлүнә дәјдик.
Кәрәк салыб ваннаја,
Өзүмүз чимдирәјдик,
Нә аш једи, нә чөрәк,
Кет ахтар ону көрәк...
Башыны әјиб ајы
Бахды гәмли хоруза,
Көрдү ки, фирни пајы,
Сојујуб дөнүб буза.
Гуш кими ачды ганад,
Јола дүшдү кәһәр ат,
Деди:—Атам, чапарам,
Ону кәзиб тапарам.
Бикә дәһлизә гачды,
Гачмады дүзә, даға.
О, тез краны ачды,
Башлады јујунмаға.
Әјини дәјишән тәк
Чәкмәсини кејинди.
Дөшүнә тахды чичәк
Көрүн нә деди инди:
— Бир дә буланыб һисә,
Палтарымы эзмәрәм.

Нә күсәр куклам Нисә,
Нә мән онсуз кәзмәрәм.
Сонра:—Ојунчаглара,—
Деди,—кедим баш чәким.
Севимли гонаглара
Исти, сүдлү аш чәким.
О јериди таппатап,
Гапыја јанашды лап.
Дәрһал бојланды дөвә:
—Дејәсэн, бир сәс кәлир.
Фил деди:—Бизим евә
Хош кәлир, һәр кәс кәлир.
Узагдан көрдү ајы
Ачылыр гапы тајы,
Ит тез өзүнү атды
Кандара сары бирбаш.
Пәнчәсини узатды
Бикәјә јаваш-јаваш.
Саламлады Бикәни,
Деди:—Белә тәртәмиз.
Һәр күн көрәндә сәни
Шад олар үрәјимиз.
Јердә, тахчада, рәфдә
Ојунчаглар севинди.
Кукла арха тәрәфдә
Отуран јердә динди:
—Нә јахшы сачыр әтир
Дөшүндәки чичәкдән.
Кәл, бизә јемәк кәтир,
Јорулдуг көзләмәкдән.
Бикә кечди отаға,
Әлинә алды чөмчә,
Сүдлү аш пајламаға
Башлады нимчә-нимчә.
Ағ ат кәлиб јетишди
Башы ашағы, јалгыз.

Сорушду:—Нечә ишдир,
Кимдир көрәсэн бу гыз?!
Онун нә чох досту вар?
Ким ола бу тәмизкар?
Бир үст-башына бах сән,
Көр нечә тәртәмиздир.
Ојунчагларса бирдән
Дедиләр:—Бикәмиздир!
Севиниб күлүшдүләр,
Атылдылар, дүшдүләр.

НОВРУЗ ВӘ МУРТУЗ

Бир күн аш чәкди ана
Кичик бир мис газана,
Деди:—Апарым инди
Нәнәнизин пајыны...
Тәзә палтар кејинди,
Өртдү кәлағајыны.
Евдән кедәндә ана
Чагырараг Новрузу
Деди:—Оғлум, неч јана
Кетмә, јемсиздир гузу,
Бағдан она көј от бич,
Финчандакы сүдү ич.
Тут хорузу һинә сал.
Ешәр-төкәр ләкләри.
Гојма баға кирсин мал,
Тапдалар чичәкләри.
Ачысан, је ашыны,
Үстүндәдир столун.
Инчитмә гардашыны,
Ев-ешијә көз олун!..
Новруз, кедән тәк ана
Гачыб Муртузу тутду.
Кәтирәрәк ејвана
Халча үстдә отуртду.
Нағыл сөјләди Новруз

Өз кичик гардашына.
«Нечә тәк галды хоруз,
Нәләр кәлди башына»...
Көрдү Муртуз төкүр јаш
Көзүндән јаваш-јаваш.
Анасынын далынча,
Башлајыр ағламаға.
Деди:—Евдә галынча,
Муртуз, кәл кедәк баға.
«Топ-топ» ојнајаг, кәзәк,
Көј от бичим гузуја,
О, бири, ала-бәзәк,
Бир топ верди Муртуза.
Топ әлләрдә долашды,
Бирдән һасары ашды.
Дијирләниб ики тин
Илишди бир сых кола.
Гапысындан һәјәтин
Гардашлар чыхды јола,
Гачдылар ајағјалын.
Ешитдиләр Чамалын
Сәсини:—Јүјүр!.. Тез ол!
Башланыр инди футбол.
Ушаглар алыб дүзү,
Јубанма кәл бу јана,
Јетирәк өзүмүзү
Тез ојун башланана...
Билмәди нечә кетди,
Новруз чатды Чамала.
Муртуза көмәк етди,
Муртуз галырды дала,
Тез она узатды әл.
Деди:—Кечикмә, тәнбәл!
Сәнин дүз беш јашын вар,
Неч адам кери галар?..
Мејдан ушагла долду,

Нә мараглы ојунду.
Новруза исти олду
Көјнәјини сојунду.
Топу атыб-тутдулар
Ушаглар чөл узуну,
Гардашлар унутдулар
Ев-ешији, гузуну.
Чамал деди:—Ојунум
Чатаначан, сәнин тәк
Көјнәјими сојунум,
Дөшүмә дәјсин күләк.
Онлар кетдиләр кери
Мејданчадан гыраға,
Көјнәкләри Муртуза
Вердиләр сахламаға,
Тәкәр сәсинә бирдән
Бахдылар јола сары.
Һара кедир көрәсән,
Араба баш јухары?
Бурулан кими јана
Колхозун арабасы,
Чамал деди:—Бостана
Кедир онун бабасы.
Јәгин мәни кәзәрәк
Тапмајыб, јолланыб тәк.
Ушаглар бағырдылар,
Бабаны чағырдылар
Тез дајанды араба,
Үрәји јумшаг баба
Бир-бир онлары дартды,
Арабаја чыхартды.
Атлар јорға атдылар,
Бостана тез чатдылар.
О саат гызышды иш,
Арабаја ушаглар
Дашыды гарпыз, јемиш.

Баба чох разы галды,
Кичик бир сүфрә салды
Араба көлкәсинә.
Кәсиб јағлы фәтири
Пајлады һәрәсинә...
Сонра кәтириб ири
Гарпызы дилимләди,
—Јејин, ушаглар,—деди,
Новруз кәсиб фәтирдән,
Дишләјәндә гарпызы,
Јадына дүшдү бирдән:
Ачындан өлдү гузу,
О көрпәдир, нә ганыр
Кедиб отласын өзү,
Анам ја ачыгланыр,
Ја да ахтарыр бизи...
Күн бир аз әјиләндә,
Онлар гајытды кәндә.
Кирдиләр јаваш-јаваш
Һәјәтә ики гардаш.
Салан заман саһмана
Тапдаланмыш ләкләри
Онлары көрдү ана,
Деди:—Бир бахын бәри,
Алт-үст олуб аз гала,
Һәјәтиниз, бағыныз,
Бостандан нијә, бала,
Бәс кәлир сорағыныз?
Новруз, евдән кедәркән
Сәнә нә деди ана?
Ев-ешији атдын сән,
Гачыб кетдин бостана.
Унутдун тапшырығы
Әлдән салдын Муртузу.
—Ана, гарпыз габығы
Кәтирдим јесин гузу...

— О тохдур, — деди ана, —
Кедәк јемәк јејин сиз.
Даһа бир дә һеч јана,
Кетмәјин ичазәсиз.

БАЛАЧА РӘССАМ

Бир истираһәт күнү
Көјдә күнәш гызанда,
Муртуз чәкиб өзүнү
Диварлары чызанда,
Новруз деди: — Көрдүм мән.
Белә нијә едирсән?
Стол, стуллар, дивар
Бах һәр тәрәф јазыдыр.
О дарвазамыз ки вар,
Сәндән чох наразыдыр.
Дарыхырсан бәлкә тәк,
Албом верим шәкил чәк.
Муртуз јаман севинди.
Новруз деди: — Бах инди
Чәкәк овчу Пирини:
Бу, јахасы күркүнүн...
Гар үстә ләпирини
Ахтарыр о, түлкүнүн...
Гачыб гујруғу шәлә,
О, чәтин кечәр әлә...
Һәр тәрәф кол-кос, ағач,
Һејванлар галмајыр ач.
Сындырараг фындығы
Јерә төкүр габығы
Ағач башында дәлә,

Горхмур дүшәр чәнчәлә.
Бах, чөлдә гаралды гаш,
Гар да алды һәр јери,
Синәсиндә патрондаш
Овчу гајыдыр кери.
Новруз деди:—Ана, биз,
Шәкил чәкдик икимиз;
Овчуну, доғма кәнди.
Анасы чох бәјәнди,
Шәкилә хејли бахды,
Зәр чәрчивәјә тахды.
Муртуз һәмән күндән бил,
Чызмыр дивары һәдәр,
Албомда рәнкли шәкил
Чәкир ахшама гәдәр.
Евдә хошлајыр һамы
Бу балача рәссама.

МИХӘККҮЛҮ

Сәһәрдир... бағдан әсир
Илыг бир пајыз јели.
Новруз һара тәләсир?
Гапыдадыр бир әли.
Онун үст-башы күлтәк
Севинчи ашыр-дашыр,
Ағ јахалыглы көјнәк
Она әчәб јарашыр!
Оғлуну јола салыб
Ана дөнәндә кери.
Деди:—Вахтына галыб.
Тәләсмә, јаваш јери.
Һеч јери-көјү сечмир
Бу сәһәр онун көзү,
Һоппаныр јолла кечмир,
Нә едир билмир өзү.
Ахы, Новруз өмрүндә
Илк дәфә дәрсә кедир.
Елә бил ки, бу күндә
Доғулуб, шадлыг едир.
Будаглардан шеһ сызыр
Үстүнә килә-килә.
Күн чыхыр, һава гызыр,
Гушлар да кәлиб дилә
Кет, уғурлу јол!—дејир.

Сәһәрдиp... бағдан әсир
Илыг бир пајыз јели.
Новруз дәрсә тәләсир
Әлиндә вар портфели.
Ајаг сәсләри кәлиp,
Новруз, кетмә, дајан бир,
О кимдиp? Далынча бәс
Јүјүрүp тәнкәнәфәс.
Үз-көзүнү басыб тәр,
Тәләсир сәндән бәтәр.
О, хәбәр тутду сәндән!
Нә истәјир көрәсән?
Сәсини јавашлады,
Јалвармаға башлады:
— Портфелини вер мәнә,
Вер, гој апарым бир аз,
Көмәк еләјим сәнә...
Новруз деди ки, олмаз!
Мән сәнин ајағынла
Кетсәм дәрсдән галарам.
Ојна ојунчағынла,
Сәнә ноғул аларам.
Ана бахыб балкона
Деди:— Мәләјир гузу,
Муртуз, кәл су вер она,
Долдурмушам новузу,
Бала, һара кедирсән?..
(Ону гајтармаг олар?)
Новруз деди:— Дәрсә дә
Сәнлә кетсәм ағ олар!
Көрдү ки, инчијәчәк:
— Ал апар гапыјадәк.—
Дејәрәк разылашды!
О, меһрибан гардашды!
Муртузу салыб јола
Гачды мәктәбә сары,

Илишди бирдән кола,
Чызылды ајаглары.
Тез галхараг ајаға
Јолла бурулду саға
Елә бил ки, әл едир
Бағда она чичәкләр.
Учуб мәктәбә кедир
Онунла кәпәнәкләр...
Мәктәбдән нәғмә сәси
Јајылыр һәр бир јана
Новрузкилин дәстәси
Јахынлашды ејвана.
Күнәшин лалә рәнки,
Бојајыб ејваны ал;
Чалынды мәктәб зәнки,
Нәғмә кәсилди дәрһал.
Муртуз бағы кәзәрәк
Ләкләри ајаглады,
Михәккүлүнү тәк-тәк
Дәриб дәстә бағлады,
Деди:— Новрузчун буну
Мән дәрмишәм, ај ана!
Кедәк гојаг күлдана!

ИШЛӘМӘЈӘН ДИШЛӘМӘЗ

(Мәнзүм нағыл)

Отурмушду јашыл милчәк
Учугунда бир диварын.
Ганад ачыб кәрнәшәрәк
О јериди һарын-һарын.
—Һара белә, јашыл милчәк?
Әјниндә дә јашыл пенчәк,
Узун халта бағламысан?
О учду шәһәр бағына,
Гонду күлүн јарпағына.
Узадараг хортумуну
Гопарырды күл тумуну.
— Кәл корлама бу ләкләри,
Ајаглама чичәкләри.
О галды учсун һараја?
Вызылдаја-вызылдаја
Јөнәлди бирбаш базара.
Инчитди о, һәр чатаны.
Јаман кәтирмишди зара
Гоча бир үзүм сатаны.
Гоча ону јүз јол говду,
Јенә әлләрини овду.
Тәзәдән киришди ишә,
Гонду шаныја, кишмишә.
Гоча тәнкә кәлмишди лап

Деди ки:—Кет, ај јашыл милчәк
Өзүнә бир иш-пешә тап,
Сән мәним јахамдан әл чәк!
Ајағыјла јашыл милчәк,
Гашыды дәрһал башыны.
Деди:—Даһа атам кәрәк
Зијанчылығын дашыны.
Бирдән онун чох ишкүзар
Танышы дүшдү јадына.
Гарышгатәк гоншусу вар,
Тез күч верди ганадына.
Бирдән көрдү гарышганы
Өзүндән дә бөјүк саман
Чөпүнү дашыјан заман.
Таныды о чалышганы.
Әјниндә боз иш палтары,
Кедирди евинә сары.
Милчәк она хош-беш етди,
Гошулуб онлара кетди.
Гарышга кирди дәһлизә,
Деди, хош кәлмисән бизә.
Гонаг бахды һәр тәрәфә,
О, шәкәрдән салды сөзү.
Онлар кирәнтәк отаға
Дурду балалар ајаға.
Бахыб наһар сүфрәсинә
Нәләр көрдү јашыл милчәк,
Көзү чыхды кәлләсинә.
Деди:—Инди је, ич, кеф чәк!
Миз үстә долу ширнијјат.
Мүрәббә, бал, ноғул, набат—
Гарышгалар гонаг көрчәк
Ширнијјаты кисә-кисә
Кәтирмишләр бу мәчлисә.
Бајрамындыр, јашыл милчәк!
Јашыл милчәк ичди, једи.

Мэни гэбул един, — деди, —
Бу эмэк севэн күлфэтэ.
Гатлашарам һәр зәһмэтэ.
Ағачлара зэрэр верән
Гурдлары өлдүрэрэм мән.
Евэ јемэк дашыјарам,
Зәһмәтимлә јашајарам.
Гарышгалар разы олду,
Истәканлар чајла долду.
«Дум-дум-дум-дум!» —
Думбул чалды ев јијәси,
Учалды милчәјин сәси:
«Выз-выз, выз-выз!»
Гонаг өнүндә о ки вар
Ојнадылар гарышгалар.
Һачанды сөнмүшдү очаг,
Боз күлә дөнмүшдү очаг,
Стол үстә ахшам-ахшам
Јандырылды ири ағ шам,
Әријирди јаваш-јаваш.
Јејилмишди чығыртма, аш.
Јуху басыб гарышганы —
Бу евдә ән чалышганы.
Милчәк деди: — Гој әјләшим,
Евимдә дә фикирләшим.
Бу күн јатыб динчәләрәм,
Сабаһдан ишә кәләрәм.
Милчәк учуб деди: — Даһа
Гуртармышды мәним ишим.
Нә гәдәр десән сабаһа
Вар шириң шаным, кишмишим.
Јазыг дејиләм јашајым,
О гаранлыг рүгубәтдә.
Ахшамачан јүк дашыјым,
Өмрүм кечсин әзијјәтдә.
Ахшам олду чыхма чөлә,

Евэ кечикмисән әкәр.
Гал күчәдә өлә-өлә...
Мән дәли олмушам мәкәр?
Халам оғлуна нә кәлиб?!
Мән онларда јашајарам.
Дадлы бал јејиб, динчәлиб,
Күл тозуну дашыјарам.
Дајанарам әсә-әсә,
Јахынлашыб бал шанына,
О мэни гэбул етмәсә,
Анд верәрәм өз чанына.
Көрәсән бу нә шадлыгдыр
Арылар мәһәлләсиндә,
Әлбәт јенә гонаглыгдыр.
Көјдә ојнаја-ојнаја
Учур ата-ана ары.
Бу күн кәлибдир дүнјаја
Беш чүт көзәл балалары.
Беши оғлан, беши гыздыр,
Һәрәси лап бир улдуздур.
Әтирли күлләр әкилиб,
Ағардылыб һәјәт-бача.
Палтар зивәси чәкилиб
Бу ағачдан о ағача.
Ушагларын башдан-баша
Әскиләри сәрилмишдир.
Бағдан мејвә дәрилмишдир,
Зәнбилләрдә даша-даша.
Учуб кәлди јашыл милчәк.
Деди: — Ары, чох мүбарәк!
Ушаглар лап сәнсэн, дуруб.
Анасына чиләт вуруб.
Ары деди: — Нә вар, нә јох?
— Бир гарны ач, бир гарны тох
Доланырам бу дүнјада.
Һеч мэни салмырсан јада.

Кәлдим иш тапасан мәнә,
Миннәтдар оларам сәнә.
Ары деди:—Гој бир көрәк,
Сәндә һәвәс һаны, милчәк?
Чалышырыг долсун һәр шан,
Ләззәтли бал јесин инсан.
Еһ, сәндә о гүввәт һаны?
Һәвәс һаны, гүдрәт һаны?
Јеришинди тәнбәл-тәнбәл,
Көрдү милчәк чәкмәјир әл,
Деди:—Онда сабаһдан сән
Аналарла сәһәр тездән
Учарсан дүз бөјүк баға,
Күл тозуну дашымаға.

Ганадыны ачды милчәк,
Учду чох дәрәни, дүзү.
Јары јолдан гачды милчәк,
Гајытмаға јохдур үзү.
Деди ки, чох учсам, мәним
Голумда дөјәнәк олар.
Күлдән зәрифдир бәдәним.
Бу гәдәр ишләмәк олар?
Саһилини јуја-јуја
Кәнд ичилә ахырды чај.
Бирдән милчәк дүшдү суја.
Бағырараг салды һарај.
Исланмышды ганадлары.
Су үзүјлә нечә ары
Учурдулар бөјүк баға,
Күл тозуну топламаға.
Милчәк галыб баха-баха,
Јаман јердә дүшүб дара.
О, су илә аха-аха,
Јалварырды арылара.
Белә деди ана ары:

— Сән дејилдин ишдән гачан?
Сөјлә көрүм сәнин һачан
Ағлын кәләчәк башына?
Милчәк илишди көј ота,
Мамырлардан тута-тута
О, күчлә чыхды саһилә
Үст-башыны силә-силә.
Әзилмишди гол-ганады,
Јадындан чыхмышды ады.
Дүшүндү һарда динчәлим?
Јер тутмајыр ајагларым.
Үч јердән сыјрылыб әлим,
Һаны мәним хош чағларым?..
Каш, диванда әјләшәјдим,
Әл-гол ачыб кәрнәшәјдим.
Бир јел әсди нарын-нарын,
Учуб чыхды јашыл милчәк
Учуғуна бир диварын,
Дурду даша сөјкәнәрәк.
Бахды сола, бахды саға,
Ордан учду дүз чардаға.
Көрдү ипәк јелләнчәји,
Ичиндәсә һөрүмчәји.
Севиниб деди һөрүмчәк:
—Хош көрдүк сәни, ај милчәк!
Нә әчәб учдун чардаға?
Әзиз достум, сәни көрдүм,
Үрәјим лап дөндү даға.
Дүнән сәнә бир тор һөрдүм,
Истәјирсән ичиндә јат
Ахшамачан раһат-раһат.
Мәнсә сәни јырғалајым,
Учалсын көјә лајлајым.
Бирчә күнүм кетмир һәдәр,
Инанмырсан бах бир ора.
Бөчәкләри көр нә гәдәр

Тутмушам, салмышам тора.
Алтында бир пәргу дөшәк,
Желләнирди јашыл милчәк
Чох ачыб-јумду көзүнү
Хорна чәкиб бирдән јатды.
Дәрһал һөрүмчәк өзүнү
Милчәјин үстүнә атды...
Торда өлүб галды милчәк,
Чәкмәди һеч кәс адыны.
Кечә-күндүз әсиб күләк
Желләдирди ганадыны.
О билмәди бу дүнјада—
Ким тәнбәлдир, ким ишләмәз.
Өмрү-күнү кедәр бада,
Ишләмәјән кәс дишләмәз!

АҒ ЧӘМӘН

«Күлләр» бир ағ чәмәндә
Учалтды өз сәсини.
Күләк кәтирди кәндә
Онларын нәғмәсини.
Һеч көрмүсүзмү, ағ күл
Нәғмә десин бир дәфә?
Охусун алјанаг күл,
Сәс дүшсүн һәр тәрәфә.
Бу нағылдыр елә бил,—
Гоча сәһиркар гары
Ағ күлләрә вериб дил,
Овсунлајыб онлары.
Бирдән јағса гар-јағыш,
Гачырлар евә сары.
Пионерләр јаз вә гыш
Бәсләјирләр онлары.
Һеч гојарлармы батсын
«Күлләр» ичиндә тозун.
Гој бөјүјүб бој атсын
Мәһсуллары совхозун.
Дағларын башы һача,
Үзәриндә күнәш вар,
Бу сәһәр гача-гача
Һара кедир ушаглар?
Өтүб јашыл ләкләри

Кедирләр «ағ чәмәнә».
Гызларын этәкләри
Шендән исланыб јенә.
Ушаглары көрәнтәк
Ағ күлләр ганад ачды,
«Гаг-гаг, гаг-гаг» едәрәк
Онлара сары гачды.
Бир күмүш күл банлады:
Гуггулугу-ууу!—
Онун хорузду ады.
Синәсини тутду дик,
Деди:—Биз күл дејилик.
Нә сүфрәни бәзәрик,
Нә дөшләрдә кәзәрик.
Севимлисијик елин,
Чох да јохдур әтримиз.
Бригадир Гарателин
Јанында вар хәтримиз.
— Бизим сизсиз, ушаглар,
Бир күнүмүз олмасын.
Анчаг дејин ки, Сәрдар
Гујруғуму јолмасын...
Севинчдән ачыб ганад
Газлар чығырды: га! га!
Чүнки көрдүләр Мурад
Кәлмишдир отармаға.
О деди ки, сыраја
Бир-бир дурун, газларым,
Апарым сизи чаја,
Узунбурун газларым.

Куја газлар билир дил,
Гулаг асды Мурада;
Дүзүлдүләр, елә бил
Кедирдиләр парада.
Чаја лап бир аз галыб,

Бах, сулары сәсләнир.
Газларса ганад чалыб
Чиммәјә һәвәсләнир.
Чај ахды, ахды, ахды...
Газлар исә бу ара
Бојланыб көјә бахды,
Сәс-күј дүшдү сулара.
Гопду чығырты сәси,
Көјдән енди гапгара
Чалағанын көлкәси
Мави рәнкли сулара.
Габагдакы ири газ
Елә бил ағ гајыгдыр,—
Үзүр суларда, горхмаз—
Билир, Мурад сајыгдыр...
Көзүнү дөјә-дөјә
Газлар дуруб јан-јаны,
Бојланырдылар көјә—
Көрсүнләр ки, о һаны?
Сәс алды көјү, јери
Мурад чалан кими фит,
Чалаған дөндү кери,
Газларса олду сакит.

Гызыл күнәш учалыр,
Исидир сүнбүлләри,
Гырмызы рәнкә чалыр
Ағ чәмәнин «күлләри».
Јујунурлар чәһрајы
Шәфәгләрдә тојуглар.
Онлар хошламыр чајы,
Суја дүшсә сојуглар.
Су дашыјырлар һинә
Архдан Ајбәниз, Мина.
Гызларын дөшәмәни
Јумаға вар һәвәси,

Бирдән-бирә чәмәни
Басды гаггылты сәси.
Гаг-гаг-гаг-гаг,
Гаг-гаг-гаг-гаг...
Гызлар гачды чәмәнә—
Көрәсән нә вар јенә?
Бир тојуг вермир аман,
Гаггылдајараг јаман
Вурнухур саға-сола,
Итирибдир өзүнү,
Кирди галын бир кола
Гыја-гыја көзүнү.
Сәрдар тез чөлә гачды,
О, гушлары севирди
Бир хоруз ганад ачды
Су габыны чевирди.
Газлар верди сәс-сәсә.
Горхудан әсә-әсә,
Чағырараг гаар-гаар-гаар,
Көјә учду гарғалар.
«Чиб-чиб» чағырды һумај,
Бахан олмады гыза.
Тојуглар салды һарај
Вериб ағыз-ағыза...
Итләр бирдән һүрүшдү,
Јаман вәлвәлә дүшдү.
Баш алыб гачды, дәрә
Узуну хоруз, фәрә.
Һумај деди:—Тез кәлин,
Дән төкмүшәм ахура.
Јејин, ичин, динчәлин,
Дүшдүз чала-чухура.
— Гоча хоруз, бура кәл!
Нә олмушдур ән әввәл
Һај салан о тојуға?
Јохса ки, бәрк сојуға

Вериб өзүнү кечә,
Чығырмаз бечә-бечә.
Гоча хоруз көзүнү
Галмышды дөјә-дөјә,
Колдан чыхды өзүнү
Бир тојуг өјә-өјә.
Силкәләнди бир гәдәр
Деди:—Батмышам тоза,
Һај салмамышам һәдәр,
Ахы бизим совхоза
Гаг-гаг-гаг-гаг бу күндән
Јумурта верирәм мән.

Гушларын узун-узун
Тахта дән габлары вар.
Наһар едир хорузун
Әтрафында тојуглар.
Јүјүрдү нечә-нечә
Кәкилли хоруз-бечә:
— Бишмишә бах, бишмишә!..
«Плов», «тава кабабы».
Димдикләр дүшдү ишә,
Тыггылдады дәнгабы.
«Тыг-тыг, тыг-тыг, тыг-тыг, тыг»
Јағыр елә бил долу.
«Тыг-тыг-тыг» дөјүр дамы,
Күчәдә асфалт јолу,
Евләрә гачыр һамы.

Чип-чип-чип салыб һарај,
О кимдир кәтирди пај?
Гушлар көрүб Солмазы,
Ағ халатлы ашпазы
Таныдылар о саат.
Әлиндә варды салат.
Дуруб ағзында јолун,

Деди:—Кетмәјин һинә,
 Инди дә гонаг олун
 Ләззәтли витаминә.
 Гушлар бир хејли једи,
 Онун тәрәвәзиндән,
 Бир тојуг «сағ ол» деди
 Намынын әвәзиндән.

Јенә дә ағ чәмәнә
 Ахшам сәрини дүшүб.
 Сәрчәләр гонуб дәнә,
 «Күмүш күлләр» бүзүшүб.
 Исидиб сүнбүлләри
 Күнәш тарлада батды.
 Ағ чәмәнин күлләри
 Һиндә јығышды јатды.
 Ишләјәрәк о ки вар,
 Евә кетди ушаглар.
 Истәди лајла чалсын:
 Банлады һиндән хоруз:
 Гуггулугу-у-у-у...
 Кечәниз хејрә галсын,
 Ширин олсун јухунуз.

КИТАБЫН ИЧИНДӘКИЛӘР

Ше'рләр

Балача һәким	4
Мәним јолдашым	6
+ Гызылкүл	7
Мән даһа мәктәблијәм	8
Мәним анам	10
Гатар	11
Ојун отағында	15
Бир мај	17
18	18
+ Сүсән күлү	19
+ Јағышда	20
Бөјүрткән	21
+ Инчи чичәји	22
Гара тут	23
Гузу	24
Мән өзүм тәгсиркарам	25
Јол	26
Мешәдә	27
Ахшам олду	28
Дәрс вахты	29
Тез дур, тез јат	30
Јаланчы хәстә	31
Кирпи	32
Нөвбәтчи	33
Өрдәк деди	34
Күләк	35
Чәрпәләнк	36
Бәс сән нечә?	37
Мә'рифәт	

Чанлы даш	38
Халчачы нэнэ	39
Кичик харрат	40
Гочаглыг	41
Жаланчы пәһләван	42
Күлжаз	43
«Чемпион»	44
Рәнксаз	45
Налбәнд	46
Гарпыз	47
Тап көрүм нәдир	48
Көлкә	49
Картоф дејир	50
Улаг вә инәк	51
Гара шаны	52
Шәкилли китаб	53
Кәпәнәк	54
Пишикдән килеј	55
Далгалар	56
Әтирли гызылкүл	57
Ики гыз	58
Балыг ову	59
Истидә	60
Күнәбахан	61
Чилдчи	62
Ики күнәш	63
Гызыл инәк	64
Чанаглы баға	65
Ноғул	66
Армуд	68
Шад хәбәр	69
Ики оғлан	70
Садә ол	71
Үч бала	72
Пишик	73
Ағрымасын голлары	74
Ајран дашыјан	75
Јаз кәләндә	76
Сәндәл	77
Мүгәвва	78
Паровоз	79
Атәш бөчәји	80
Ракет	81

Күмүш тојуг	82
Шәнкүлүн нағылы	83
Ишг вә сөз	84
Улдуз	85
Кимин ишидир	86
Нәлуфәр	87
Газ	88
Дәвә	89
Ишкүзар улаг	90
Помидор	91
Илк јазы	92
Бала мәнәббәти	93
Шејпурчу	94
Сабир бағында	95
Лимон	96
Гојун	97
Нахыр	98
Куду	99
Шафталы	100
Чијәләк	101
Албалы	102
Јашыл чадыр	103
Кавалы	104
Алма ағачы	105
Көјәрти	106
Бол армуд	107
Зоғал	108

Поэмалар

Довшанын ад күнү	110
Мешә һәкими	118
Бикә	127
Новруз вә Муртуз	132
Балача рәссам	137
Михәккүлү	139
Ишләмәјән дишләмәз	142
Ағ чәмән	149

Редактору *И. Тандыг*. Рәссамы *Н. Мәммәдов*
Бәлии редактору *Ј. Агајев*. Техники редактору *Р. Әһмәдов*
Корректору *В. Гасанов*

Ўғылмаға верилмиш 10/II-1970-чи ил. Чапа имзаланмиш
4/XII-1970-чи ил. Кағыз форматы 70×90^{1/16}. Чап. в. 11,7. Учет
нәшр. в. 4,18. Сифармиш № 315. Тиражи 10000.
Гиймәти 42 гәп.

Азәрбајчан ССР Назирләр Советинин
Дөвләт Мәтбуат Комитәси
„Кәнчлик“ нәшријјаты, Бақы, һүсү һачыјев күчәси, 4.
„Гызыл Шәрг“ мәтбәәси, Бақы, һәзи Асланов күчәси, 89.

Алибейли Ханумана Сабир кызы

НОГУЛ

(Стихи и поэмы)

(На азербайджанском языке)

ГЯНДЖЛИК — БАКУ — 1970

